

RAPORTI I PAJTUESHMËRISË PËR VITIN 2023

Mbi masat e ndërmarra për implementimin e Programit të Pajtueshmërisë për periudhën 01 Janar – 31 Dhjetor 2023 në shoqërinë Operatori i Sistemit të Transmetimit OST sh.a.

Tiranë, Mars 2024

Brunilda Veizi
zyrtariipajtueshmerise@ost.al

Tabela e përmbajtjes

KAPITULLI I.....	3
1. Hyrje.....	3
2. Shoqëria.....	3
3. Programi i pajtueshmërisë – Metodologjia e kontrollit.....	4
4. Parimet kryesore që drejtojnë veprimtarinë e OST.....	5
4.1 Trajtimi i barabartë i përdoruesve të rrjetit.....	6
4.1.1 Sistemet e informacionit të OST	7
4.1.2 Zhvillimi i sistemit të transmetimit	8
4.1.2.1 Përdorimi dhe zhvillimi i mëtejshëm i rrjetit të fibrave optike (OPGW) si pjesë e rrjetit të transmetimit, për qëllime komerciale	14
4.1.3 Aksesit i Paleve të Treta në sistemin e transmetimit.....	17
4.1.4 Tregu Balancues i Energjisë Elektrike	23
4.1.4.1 Pjesëmarrësit e tregut të energjisë	23
4.1.4.2 Prokurimi i energjisë për mbulimin e humbjeve në rrjetin e transmetimit.....	26
4.1.4.3 Ankandet mbi alokimin e kapaciteteve	27
4.1.4.4 Palët përgjegjëse për balancim	28
4.2 Konfidencialiteti i të dhënave dhe i informacionit të ndjeshëm tregtar	29
4.2.1 Sistemet e Teknologjisë së Informacionit	30
4.2.2 Siguria e sistemeve të informacionit	35
4.2.3 Të dhënat e platformave.....	39
4.2.3.1 Të dhënat që hidhen nga përdoruesit e sistemeve	39
4.2.3.2 Informacioni që palët e treta marrin nëpërmjet platformave.....	39
4.3 Pavarësia e shoqërisë.....	40
4.3.1 Çertifikimi i OST si operator i pavarur i transmetimit.....	40
4.3.2 Pavarësia e Menaxhimit	42
4.3.2.1 Këshilli Mbikqyrës	43
4.3.2.2 Administratori	44
4.3.2.3 Mbledhjet e Këshillit Mbikqyrës.....	44
4.3.2.4 Drejtuesit e OST	44
4.3.3 Pavarësia financiare	46
4.3.3.1 Programi ekonomik	46
4.3.3.3 Audituesit ligjorë.....	47
4.3.4 Pavarësia operacionale.....	47

KAPITULLI II	48
5. Zbatimi i rekomandimeve të zyrtarit të pajtueshmërisë për një implementim sa më eficient të programit të pajtueshmërisë	48
5.1 Njoftimi zyrtar dhe pjesëmarrja e ZP në mbledhjet e Këshillit Mbikqyrës	48
5.2 Trajnimet në lidhje me ruajtjen e konfidencialitetit të të dhënave/sekretit tregtar	48
5.3 Informimi i ZP mbi vënien në dispozicion të të tretëve të rrjetit të fibrave optive (OPGW) që OST zotëron	49
5.4 Rishikimi dhe përditësimi i Programit të Pajtueshmërisë.....	49
6. Rekomandimet e zyrtarit të pajtueshmërisë për një implementim sa më eficient të programit të pajtueshmërisë	49
6.1 Njoftimi zyrtar dhe pjesëmarrja e ZP në mbledhjet e Këshillit Mbikqyrës	49
6.2 Trajnimet në lidhje me konfidencialitetin e të dhënave/informacionit të ndjeshëm tregtar	50
6.3 Informimi i ZP mbi vënien në dispozicion të të tretëve të rrjetit të fibrave optive (OPGW) që OST zotëron	50
6.4 Rishikimi dhe përditësimi i Programit të Pajtueshmërisë.....	50
KAPITULLI III	50
7. Konkluzione	50

KAPITULLI I

1. Hyrje

Ky raport hartohet në bazë të nenit 21 të Direktivës 2009/72/EC e datës 13 Korrik 2009 “Mbi rregullat e përbashkëta në tregun e brendshëm të energjisë që shfuqizon Direktivën 2003/54/EC”, Vendimit të Entit Rregullator të Energjisë Elektrike, nr.43, datë 15.03.2017 “Mbi miratimin përfundimtar të çertifikimit të Operatorit të Sistemit të Transmetimit të Energjisë Elektrike OST sh.a” si dhe Programit të Pajtueshmërisë për OST sh.a. Ky raport është përgatitur nga zj. Brunilda Veizi (këtu e më poshtë referuar si Zyrtari i Pajtueshmërisë).

Zyrtar i Pajtueshmërisë është caktuar me vendim nr.20 datë 30.05.2017 të Këshillit Mbikqyrës të OST i cili është miratuar më pas me vendim të Bordit të ERE-s, nr. 147, datë 28.09.2017.

Me vendim nr. 21, datë 28.12.2020, Këshilli Mbikqyrës i OST sh.a. ka riemëruar Zyrtarin e Pajtueshmërisë si dhe ka miratuar kontratën e ofrimit të shërbimeve të Zyrtarit të pajtueshmërisë, miratuar me vendim të Bordit të ERE-s nr. 50, datë 17.02.2021.

Ky raport vjetor hartohet në bazë të detyrave të Zyrtarit të Pajtueshmërisë në lidhje me Programin e Pajtueshmërisë, i miratuar me vendim të Bordit të ERE-s, nr.103, datë 30.04.2018 “Për miratimin e programit të pajtueshmërisë të OST sh.a.

Në bazë të pikës C.62 të Programit të Pajtueshmërisë, çdo vit jo më vonë se data 31 Mars, Zyrtari i Pajtueshmërisë duhet të përgatisë dhe dorëzojë në ERE një raport për përputhshmërinë e OST me këtë Program.

Raporti i përgatitur për vitin 2023 përshkruan masat e ndërmarra për implementimin e Programit të Pajtueshmërisë për periudhën 31 Mars – 31 Dhjetor 2023, me qëllim sigurimin e shmangies së sjelljeve diskriminuese të OST ndaj pjesëmarrësve të tjerë të tregut të energjisë elektrike dhe përdoruesve të rrjetit, pavarësisë e OST, konfidencialitetit të të gjithë informacionit të menaxhuar nga OST si dhe transparencës së procedurave të ndjekura prej saj.

Informacioni i nevojshëm në përgatitjen e këtij Raporti, ashtu si çdo vit, është siguruar nga strukturat përkatëse të OST sipas funksioneve që ata kryejnë, siç janë Drejtoria e Sherbimit të Teknologjisë së Informacionit, Drejtoria e Planifikim Zhvillim të Rrjetit të Transmetimit, Departamenti i Operimit të Sistemit, Drejtoria e Sherbimeve të Tregut, Drejtoria e Operimit të Tregut, Drejtoria Ekonomike, Drejtoria e Burimeve Njerëzore, Drejtoria e Çeshtjeve Korporative, Drejtoria e Sherbimeve të Telekomunikacionit dhe Drejtoria e Projekteve të Huaja.

2. Shoqëria

Operatori i Sistemit të Transmetimit - OST sh.a. është krijuar dhe funksionon në formën e shoqërisë aksionare në bazë të ligjit nr.9901 datë 14.4.2008 “Për tregtarët dhe shoqëritë tregtare” i ndryshuar, regjistruar si person juridik me Vendimin nr.31935, datë 17.4.2004, të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë.

OST sh.a. është e organizuar në formën e shoqërisë aksionare me kapital 100% shtetëror me aksionar të vetëm Ministrinë e Financave, sipas përcaktimeve të VKM nr. 31, datë 17.01.2024

“Për përcaktimin e fushës së përgjegjësisë shtetërore të Ministrisë së Financave”, si përfaqësuese të Shtetit si pronar të aksioneve të OST sh.a., sipas përcaktimit të bërë në VKM nr.317, datë 24.07.2016 “Për përcaktimin e Autoritetit Publik që përfaqëson Shtetin si pronar të Shoqërive të Sektorit të Energjisë Elektrike”.

Në bazë të ligjit nr. 43/2015 “Për sektorin e energjisë elektrike” i ndryshuar, OST është personi juridik përgjegjës për operimin, mirëmbajtjen dhe zhvillimin e sistemit të transmetimit, duke përfshirë interkoneksionet me sistemet e tjera ndërkufitare, për të siguruar aftësinë afatgjatë të sistemit për plotësimin e kërkesave të arsyeshme për transmetimin e energjisë elektrike.

3. Programi i pajtuëshmërisë – Metodologjia e kontrollit

OST si shoqëri ka miratuar dhe implementon një Program Pajtuëshmërie, duke përcaktuar masat që duhen ndërmarrë, për të siguruar pavarësinë e saj, të parandalojë çdo formë trajtimi diskriminues dhe të aplikojë procedurat e duhura për të monitoruar pajtuëshmërinë e Stafit Drejtues dhe punonjësve të shoqërisë, me Programin e Pajtuëshmërisë.

Më specifikisht, Programi i Pajtuëshmërisë përcakton çështjet kyçe që duhen monitoruar në lidhje me:

- Shmangien e sjelljeve diskriminuese në aktivitetet e OST;
- Pavarësinë e OST.

Monitorimi i përmbushjes së këtyre detyrimeve është kryer duke aplikuar metodologjinë si më poshtë:

- Mbledhje informacioni dhe dokumentacioni nga strukturat përkatëse të shoqërisë;
- Intervista me stafin përgjegjës të përfshirë në këto struktura;
- Hulumtim i dokumentacionit të vënë në dispozicion (të tilla si vendime, kontrata, rregullore, relacione etj).

Shqyrtimi, trajtimi dhe vlerësimi i dokumentacionit dhe informacionit të vënë në dispozicion janë trajtuar nga Zyrtari i Pajtuëshmërisë në respektim të detyrimeve të marra përsipër me anë të kontratës për ofrimin e shërbimeve të Zyrtarit të Pajtuëshmërisë si dhe bazuar në:

- Sjelljen etike (besim, integritet, profesionalizëm dhe diskrecion);
- Në një prezantim të drejtë: detyrimi për të raportuar në mënyrë të kujdesshme, me vërtetësi dhe paanshmëri), si dhe
- Kujdesin e duhur profesional.

Monitorimi është kryer në ambjentet e OST dhe ka konsistuar në:

- Komunikim nëpërmjet e-mailit për mbledhjen e informacionit të nevojshëm;
- Intervista;
- Shqyrtim dokumentacioni.

Shtyllat kryesore që sigurojnë parimet themelore të veprimtarisë së OST dhe që janë konsideruar si pika kyçe të këtij Raporti, janë si më poshtë:

- Pavarësia e OST nga kompanitë vertikalisht të integruara që kryejnë ose janë të angazhuara në aktivitetet e prodhimit dhe/ose furnizimit të energjisë elektrike dhe gazit natyror;
- Konfidencialiteti i të dhënave dhe i informacionit të ndjeshëm tregtar:

Përcaktimi, klasifikimi dhe ruajtja e konfidencialitetit të informacionit të ndjeshëm tregtar, përfshirë atë që i përket përdoruesve të sistemit si dhe ato që i përkasin aktivitetëve të OST.

- Trajtim i barabartë i përdoruesve të sistemit:

Ka të bëjë me detyrimin e OST që të trajtojë në mënyrë të barabartë të gjithë përdoruesit e sistemit dhe shmangien e praktikave diskriminuese dhe të njëanshme si dhe të çdo praktike që shtrembëron konkurrencën.

4. Parimet kryesore që drejtojnë veprimtarinë e OST

OST është tashmë anëtare e ENTSO-E Rrjetit European i Operatorëve të Sistemit të Transmetimit për Energjinë Elektrike, krijimi i së cilës mbështetet në parashikimet e bëra në Paketën e Tretë Legjislative të BE-së për Tregun e Brendshëm të Energjisë e cila synon liberalizimin e mëtejshëm të tregjeve të energjisë elektrike dhe gazit në Bashkimin European.

Për shkak të procesit të hapjes dhe liberalizimit të tregut të energjisë, OST-të kanë marrë një rol të rëndësishëm bashkëveprues dhe janë bërë një pikë takimi për të gjithë pjesëmarrësit në treg. Paketa e Tretë e Energjisë e cila përbëhet nga dy direktiva dhe tre Rregullore Evropiane dhe në veçanti Direktiva (EC) 714/2009 “Mbi kushtet e hyrjes në rrjet për shkëmbimet ndërkufitare të energjisë elektrike”, nga e cila e ka burimin, krijimi i ENTSO-E, përcakton përgjegjësitë e ENTSO-E në rritjen e bashkëpunimit ndërmjet OST-ve në të gjithë BE-në për të ndihmuar në zhvillimin e një rrjeti të transmetimit të energjisë elektrike pan-european në përputhje me qëllimet e politikës energjitike të saj.

Në kuadër të përmbushjes së detyrimeve të marra përsipër si anëtare e ENTSO-E, OST është tashmë nënshkruese dhe palë në shumë kontrata të lidhura ndërmjet ENTSO-E nga njëra anë dhe OST-ve anëtare të Europës Kontinentale.

Për sa i përket Shqipërisë, kjo paketë është pjesë e *acquis communautaire* të Komunitetit të Energjisë në të cilin Shteti Shqiptar është palë si rezultat i nënshkrimit dhe ratifikimit të “Traktatit për krijimin e Komunitetit të Energjisë të vendeve të Evropës Juglindore” miratuar me ligjin Nr. 9501, datë 03.04.2006 “Për ratifikimin e traktatit të komunitetit të energjisë”, traktat në bazë të të cilit shtetet nënshkruese marrin përsipër implementimin e legjislacionit kyç të energjisë elektrike në BE, brenda një afati kohor të përcaktuar.

Në kuadër të zbatimit të parashikimeve të Paketës së Tretë të Energjisë si dhe të kuadrit ligjor e rregullator të brendshëm, OST duhet të jetë plotësisht e pavarur nga kompanitë vertikalisht të integruara që kryejnë ose janë të angazhuara në aktivitetet e prodhimit dhe/ose furnizimit të energjisë elektrike dhe gazit natyror, të zhvillojë veprimtarinë e saj në mënyrë të paanshme dhe transparente.

Këto kërkesa rregullatore duhet të konsiderohen prioritare për OST. Për të realizuar pajtueshmërinë me këto kërkesa, është e detyrueshme që çdo strukturë e OST të kërkojë dhe të sigurojë pajtueshmërinë me këto kritere.

Një pjesë e akteve legislative të lartpërmendura kanë pësuar ndryshime pas votimit të suksesshëm të Këshillit në datë 18 Janar si dhe të Parlamentit European në 26 Mars 2019, pjesë e paketës “Energji e Pastër për të gjithë europianet”. Në datë 14 Qershor 2019, aktet legislative të “Paketës për Energji të Pastër (CEP), u botuan në fletoren zyrtare të Bashkimit European, e konkretisht:

- Direktiva e Energjisë (Direktiva 2019/944 e Parlamentit European dhe Këshillit e datës 5 Qershor mbi rregullat e përbashkëta të tregut të brendshëm të energjisë që amendon Direktivën 2012/27/EU);
- Rregullorja e Energjisë (Rregullore 2019/943 e Parlamentit European dhe Këshillit e datës 5 Qershor 2019 mbi tregun e brendshëm të energjisë);
- Rregullorja e ACER (Rregullore 2019/942 e Parlamentit European dhe Këshillit e datës 5 Qershor për krijimin e Agjencisë së Bashkimit European për Bashkëpunim të Rregullatorëve të Energjisë);
- Rregullorja e Parandalimit të Riskut (Rregullore 2019/941 e Parlamentit European dhe Këshillit e datës 5 Qershor mbi parandalimin e riskut dhe që ndryshon Direktivën 2005/89/EC.

Ky kuadër i ri ligjor ka një impakt domethënës mbi OST-të dhe ENTSO-E e cila në fillim të vitit 2019 ka lançuar një projekt mbi impaktin e Paketës për Energji të Pastër tek vetë organizata dhe OST-të si dhe për vetë OST në një të ardhme jo shumë të largët.

Një zhvillim i mëtejshëm i rëndësishëm që luan një rol vendimtar në përafrimin e legjislacionit të brendshëm të vendeve anëtare të Komunitetit të Energjisë me atë të Bashkimit European në kuadër të tregut të brendshëm të energjisë, është dhe Vendimi D/2022/03/MC-EnC i Këshillit Ministerial të Komunitetit të Energjisë i datës 15 Dhjetor 2022 “Mbi inkorporimin e Rregullores (BE) 2019/942, Rregullorja (BE) 2019/943, Rregullores (BE) 2015/1222, Rregullores (BE) 2016/1719, Rregullores (BE) 2017/2195, Rregullores BE 2017/2196, Rregullores BE 2017/1485 në Acquis të Komunitetit të Energjisë, që ndryshon Aneksin I të Traktatit të Komunitetit të Energjisë dhe mbi ndryshimet e Vendimeve të Këshillit Ministror Nr. 2021/13/MC-EnC dhe Nr. 2011/02/MC-EnC.

4.1 Trajtimi i barabartë i përdoruesve të rrjetit

Në pikën 38 të Programit të Pajtueshmërisë përcaktohet se në përputhje me kërkesat e transparencës së kompanisë OST, duhet të sigurohet që të gjithë pjesëmarrësit dhe përdoruesit e rrjetit të trajtohen në mënyrë jo diskriminuese dhe me kushte të njëjta kur ofrohet informacioni funksional dhe informacionet e tjera që kanë lidhje me aktivitetet e OST. Nëse ndonjë informacion i ndjeshëm tregëtar duhet të shpërndahet, duhet të sigurohet që ky informacion është shpërndarë për të gjithë pjesëmarrësit dhe përdoruesit e rrjetit duke e publikuar atë në faqen e internetit të OST. Në lidhje me këtë detyrim, është bërë monitorimi i informacionit të publikuar në website-in e OST.

4.1.1 Sistemet e informacionit të OST

OST ka ndërmarrë një sërë veprimesh për të siguruar transparencë dhe akses të barabartë për të gjithë përdoruesit, në informacionin që shoqëria është e detyruar të publikojë në faqen e saj zyrtare, në bazë të kuadrit rregullator që drejton veprimtarinë e saj.

Në bazë të:

- Rregullores së Parlamentit European dhe Këshillit nr.714/2009 “Mbi kushtet për akses në rrjet për shkëmbimet ndërkufitare të energjisë”;
- Rregullores se Komisionit nr.543/2013, datë 14 Qershor 2013 “Mbi paraqitjen dhe publikimin e të dhënave në tregjet e energjisë”;
- Memorandumit të mirëkuptimit në lidhje me vënien në dispozicion të të dhënave nga anëtarët e ENTSO_E për Platformën e Transparencës, nënshkruar ndërmjet OST-ve anëtare të ENTSO-E dhe ENTSO_E
- Ligjit Nr. 43/2015 “Për Sektorin e Energjisë elektrike” i ndryshuar, si dhe
- Vendimit te Bordit te ERE-se nr.118, date 27.072017 “Rregullat per publikimin e te dhenave baze te tregut te energjise elektrike,

OST ka ndërmarrë të gjitha hapat e nevojshme për të siguruar implementimin e duhur, nëpërmjet publikimit të informacionit publik në website-in zyrtar të saj, duke siguruar një përshkrim të shoqërisë, të veprimtarisë së saj, kuadrit ligjor rregullator si dhe të shërbimeve që ofron, me transparencë, paanshmeri dhe pa diskriminim, për të gjithë përdoruesit e rrjetit.

Në referim të pikës 42 të Programit të Pajtueshmërisë, informacioni që publikohet në website-in zyrtar të OST, konsiston në:

- Informacion të plotë mbi kuadrin ligjor dhe rregullator si dhe dokumentacion e nevojshëm udhëzues mbi aplikimin dhe dokumentat për aplikimin për lidhje të re/modifikimin të lidhjes ekzistuese në sistemin e transmetimit;
- Informacion mbi tarifat e shërbimit të transmetimit të energjisë elektrike miratuar me vendimet përkatëse të Bordit të ERE-s;
- Informacion mbi alokimin e kapaciteteve të transmetimit, të dhëna për pjesëmarrësit e ankandeve, rregullat për alokimin e kapaciteteve;
- Informacion mbi kapacitet e lira të përdorura;
- Informacion mbi procedurat e prokurimit të humbjeve në rrjetin e transmetimit si dhe rezultatet e këtyre procedurave, rregullat për mekanizmin balancues, lista e pjesëmarrësve të tregut balancues;
- Lista e pjesëmarrësve të regjistruar në tregun balancues të energjisë elektrike, formularët për regjistrimin e tyre, kontrata tip për shërbimin e transmetimit e miratuar nga ERE.

Nga monitorimi i herëpashershëm i website-it zyrtar të OST, si dhe duke marrë në konsideratë rekomandimet e ERE-s, vërehet se ai është riorganizuar duke përmirësuar mënyrën e dhënies dhe organizimit të informacionit të duhur sipas fushave të caktuara, duke bërë një prezantim më të mirë, menaxhimin e duhur të informacionit të rëndësishëm si dhe pajtueshmërinë me standardet e sigurisë që aplikohen për sistemet e informacionit.

Në respektim të akteve të lartpërmendura, OST publikon rregullisht në faqen online të saj, të dhënat si më poshtë:

Sipas informacionit të venë në dispozicion nga Departamenti i Operimit:

- Në rubrikën “Operimi” – “Të dhëna”, janë të publikuara: *Parashikimi D-1 i ngarkesës totale për BZ dhe Parashikimi W-1 i ngarkesës totale për BZ* (<https://ost.al/te-dhena/>), për periudhën Janar-Dhjetor 2023.

Gjithashtu, rezultojnë të publikuara të dhënat e vëna në dispozicion nga Drejtoria e Shërbimeve të Tregut, si vijon:

Sipas rregullave për publikimin e të dhënave bazë të tregut të energjisë elektrike miratuar me Vendimin e bordit të ERE-s nr. 118, datë 27.07.2017:

- Rregullat e balancimit: <https://ost.al/balancimi/tregu-shqiptar-i-balancimit/legjislacioni/>;
- Sasia e rezervës balancuese sipas kontrates: <https://ost.al/balancimi/tregu-shqiptar-i-balancimit/kapaciteti-rezerve-dhe-energji-balancuese/kapaciteti-rezerve/>;
- Çmimet e kapacitetit rezervë të rezervave balancuese: <https://ost.al/balancimi/tregu-shqiptar-i-balancimit/kapaciteti-rezerve-dhe-energji-balancuese/kapaciteti-rezerve/>;
- Sasia e ofertave të pranuar: <https://ost.al/balancimi/tregu-shqiptar-i-balancimit/kapaciteti-rezerve-dhe-energji-balancuese/kapaciteti-rezerve/>;
- Sasia e rezervave të balancimit të aktivizuara: <https://ost.al/balancimi/tregu-shqiptar-i-balancimit/kapaciteti-rezerve-dhe-energji-balancuese/energji-balancuese/>;
- mimi i rezervave të balancimit të aktivizuara: <https://ost.al/balancimi/tregu-shqiptar-i-balancimit/kapaciteti-rezerve-dhe-energji-balancuese/energji-balancuese/>;
- Çmimet e disbalancave: <https://ost.al/balancimi/disbalancat/>;
- Sasia totale e disbalancave: <https://ost.al/balancimi/disbalancat/>.

Sa i përket të dhënave që publikohen në bazë të Rregullores së Komisionit Europian nr.543/2013, datë 14 Qershor 2013 dhe Memorandumit të Mirëkuptimit në lidhje me vënien në dispozicion të të dhënave nga anëtarët e ENTSO_E për Platformën e Transparencës, OST momentalisht ka arritur të publikojë rreth 75% të të dhënave të konfiguruar në platformën e Transparencës. Kjo referuar raportit javor i cili përcillet nga ENTSO-E. Një pjesë e konsiderueshme të dhënash referuar tregut balancues, shërbimeve ndihmëse (rezervave, kapacitetit, çmimet) publikohen manualisht në platformën TP si të dhëna historike. Në muajt e ardhshëm pritet që këto të dhëna të publikohen automatikisht dhe në kohë reale, gjë që do të rrisë akoma më shumë përqindjen e të dhënave të publikuara në kohë reale nga ana e OST në Platformën e Transparencës (TP) të ENTSO-E.

4.1.2 Zhvillimi i sistemit të transmetimit

Nga ana e Zyrtarit të Pajtueshmërisë i është kërkuar strukturave përkatëse (Drejtorisë së Planifikimit Zhvillim të Rrjetit të Transmetimit, Drejtoria e Prokurimeve dhe Drejtoria Ekonomike), për të siguruar informacionin e duhur mbi implementimin e projekteve sipas planit 10 vjeçar të zhvillimit të shoqërisë.

Aktualisht, në zbatim mbetet ende Programi 10 vjeçar i Zhvillimit të Rrjetit të Transmetimit për periudhën 2015÷2025 i miratuar nga ERE me Vendim Nr.186, datë 10.11.2017.

Përditësimi i Planit 10-vjeçar 2015-2025 konsiston në vitin e komisionimit për objektet të cilat janë në proces apo parashikohen të përfshihen në investime nga dokumenti i miratuar nga ERE. Nga lista i vetmi tregues i ndryshuar është viti i komisionimit për ato objekte të cilat janë në proces apo parashikohen të përfshihen në investime. Kjo edhe si pasojë e faktorëve të ndryshëm ku mund të listohen te tillë si procedurat e prokurimit, shpronësimet etj.

Në tabelën e mëposhtme jepet lista e përditësuar e këtij plani e cila përmban të ndryshuar vitin e komisionimit për ato projekte të cilat janë në proces apo përfshihen në investime.

Tabela më poshtë pasqyron planin e paraqitur në ERE:

Plani dhjetëvjeçar 2015 - 2025 i zhvillimit të rrjetit të transmetimit¹

	Objektet	Tipi i Përcjellësit (mm ²)	Gjatesia (km)	Fuqia (MVA)	Viti i Komisionimit	Vlera (Euro)
1	Linja 110 kV Uznove - Corovode dhe dalja 110 kV Uznove	ACSR 240/40	33	122	2015	3,320,000
2	Linja 110 kV Lapaj - Peshkopi dhe dy dalje 110 kV	ACSR 240/40	32	122	2015	3,500,000
3	Blerja e dy AT 220/110/10 kV Burrel	2x 60 MVA	-	120	2015	1,600,000
4	Blerja e nje AT 220/110/35 kV Elbasan	1x120 MVA	-	120	2015	1,200,000
	Blerja e nje AT 220/110/35 kV Elbasan	1x120 MVA	-	120	2017	1,200,000
5	Linja 110 kV me dy qarqe Burrel- Bulqize dhe dy dalje linje 110 kV	2xACSR 240/40	30	122	2022	4,000,000
6	Linje e re 110 kV, Rrashbull-Golem-Kavaje	2xACSR 240/40	18	-	2016	1,700,000
7	Linja me dy qarqe Ulez- Shkopet - Skuraj;	2xACSR 240/40	10.5		2016	1,800,000
8	Linja me nje qark Skuraj - Lac-1	ACSR 240/40	12.7		2019	1,800,000
9	Linja me nje qark Skuraj -Lac-2	ACSR 240/40	10.1			
10	Linja me dy qarqe Lac2-Lac1	2xACSR 240/40	2.7			
11	Perforcim Linje 110 kV, Lezhe-Laçi2	ACSR 240/40	19.5	-	2023	1,700,000
12	Perforcim Linje 110 kV, Ulez-Kurbnesh	ACSR 240/40	23.0	-	2025	2,000,000
13	Linje e re 110 kV, Lapaj-Lure, 2 Dalje linje 110 kV	ACSR 240/40	19.0	-	2023	1,600,000
14	Linje e re 110 kV, Sukth-Gj.Lalzit, 2 Dalje linje 110 kV	ACSR 240/40	18.0	-	2020	1,900,000
15	Linje e re 110 kV, Bulqize-Terrnove-Gjorice	ACSR 240/40	20.0		2025	1,900,000
16	220/110 kV Fierze, 1 Dalje Transformatori 220 kV, 1 Dalje Transformatori 110 kV	-	-	2 x 60	2020	2,000,000
17	Linje e re 110 kV, Kukës-Prizren, 1 Dalje linje 110 kV, Nst. Kukës	ACSR 240/40	13.0	-	2024	1,500,000
18	Perforcim Linje 110 kV, Elbasan1-Fiber, Fiber-Librashd	2 x ACSR 240/40	30.0	-	2024	3,000,000
19	Perforcim Linje 110 kV, Elbasan1-GSA-Cerrik-Kajan	ACSR 240/40	24.0	-	2023	2,040,000
20	Perforcim Linje 110 kV, Kajan-Kucove-Marinez-Fier	ACSR 240/40	59.0	-	2023	5,015,000
21	Linje e re 110 kV, Fier-Lushnje	ACSR 240/40	30.0	-	2024	2,400,000
22	Plotesim i qarkut te dyte te linjes 220 kV Fier-Babice-TEC Vlore	ACSR 490/65	35.0	-	2024	1,000,000
23	Linje e re 110 kV, Ballsh-Memaliaj	ACSR 240/40	48.0	-	2025	7,080,000
24	Plotesimi i qarkut te dyte te linjes 110 kV. Kuçove-Uznove-Çorovode	ACSR 240/40	58.0	-	2025	1,000,000
25	Linje e re 110 kV, Tirana1-Qender(Kabllore), 1 Dalje linje 110 kV.	XPLE-AL1000	2.3		2024	1,500,000
26	Linje e re 110 kV, Koplik-Shkodra1	ACSR 240/40	20	-	2025	1,700,000
27	Linje e re 110 kV, Kosmac-Velipoje	ACSR 240/40	28	-	2025	2,380,000
TOTALI						59,835,000

¹ Informacion i marrë nga Drejtoria e Planifikim Zhvillim të Rrjetit të Transmetimit

Pjesa më e madhe e projekteve të paraqitura kanë përfunduar brenda vitit 2023. Pjesa tjetër e mbetur pritet të realizohen brenda vitit 2025. Realizimi në masë të madhe i këtij programi 10 vjeçar të investimeve, përveç aspekteve të tjera ka sjellë nevojën e kryerjes së studimit të Master Planit të Zhvillimit të Rrjetit të Transmetimit 2018÷2033 dhe hartimin e Programit të Ri të Zhvillimit 2026÷2036.

Sa i përket “Programit 10 vjeçar të zhvillimit të rrjetit të transmetimit 2026-2036” si dhe ecurisë së tij gjatë vitit 2023:

Me anë të shkresës nr.4948 Prot., datë 09.08.2022, OST ka dërguar në ERE për shqyrtim raportin përmbledhës të Programit të ri dhjetëvjeçar të zhvillimit të rrjetit të transmetimit për periudhën 2026÷2036. Pjesa e mbetur e investimeve do të përfshihen në planin e ri dhjetëvjeçar si vazhdim i planit aktual 2015÷2025 dhe të objektivave/strategjive të reja në sektorin e energjisë elektrike duke reflektuar përgjigjen ndaj sfidave të reja për zhvillimin e qëndrueshëm dhe optimal të rrjetit të transmetimit në vend.

Në këtë kuadër, në datën 21.02.2023 në ERE është realizuar një seancë dëgjimore me përfaqësues të OST sh.a për paraqitjen e vlerësimeve mbi këtë plan.

Me anë të shkresës nr.502/4 Prot., datë 16.03.2023 ERE ka paraqitur disa rekomandime që duhen plotësuar nga OST, ku përmendim (i) saktësimi i periudhës së parashikuar të komisionimit të investimeve për periudhën 10 vjeçare 01.01.2026÷01.01.2036 dhe (ii) evidentimi se cilat investime të përfshira në planin aktual 10 vjeçar 2015÷2025, do të përfshihen në planin e ri 2026÷2036 duke dhënë dhe argumentet përkatëse.

Investimet në rrjetin e transmetimit ndahen në 2 grupe kryesore:

1. Investime me financime nga institucione financiare ndërkombëtare;
2. Investime me fondet e OST.

1. Sa i përket investimeve me financime nga institucionet financiare ndërkombëtare:

Nuk ka projekte të reja të filluara në vitin 2023.

Sa i përket ecurisë së projekteve në proces implementimi, statusi i tyre rezulton si vijon:²

✦ Ndërtimi i linjës së interkonjeksionit 400 kV Elbasan2 (Shqipëri) – Bitola (Maqedoni e Veriut) dhe Elbasan2 – Fier si dhe zgjerimi i nënstacioneve Elbasan2 dhe Fier:

- Kontrata e Lotit 1 është lidhur ndërmjet OST sh.a. dhe Kontraktorit “JV Mitas Energy and Metal Construction Inc-DOKO sh.p.k” (Turqi & Shqipëri):

Pas marrjes së njoftimit nga OST-PIU për marrjen e Lejes së Ndërtimit në datën 18 Maj 2023, Kontraktori ka nisur procesin e mobilizimit dhe në datën 17 Gusht 2023 nëpërmjet shkresës së dërguar në OST ka konfirmuar gatishmërinë për fillimin e punimeve. Procesverbali i dorëzimit të kantierit dhe fillimit të punimeve është nënshkruar më 21 Gusht 2023 nga të gjitha palët: Operatori i Sistemit të Transmetimit (OST), Fichtner Consulting Engineers (FCE) dhe Kontraktori “JV Mitas Energy and Metal Construction Inc-DOKO sh.p.k” (Turqi & Shqipëri).

² Informacion i marre nga Drejtoria e Projekteve të Huaja/Sektorit të Projekteve PIU

Ky i fundit ka nisur punën në segmentin e linjës ajrore Fier-Elbasan, duke kryer punimet civile që lidhen me rrugët hyrëse dhe punime të tjera për ndërtimin e themeleve të shtyllave si hapi i parë në zbatimin e punimeve për ndërtimin e shtyllave, duke marrë parasysh kompleksitetin e elementeve të ndërtimit në një shtylle, me të cilat do të vazhdohet më pas.

- Kontrata e Lotit 2 është lidhur midis OST sh.a. dhe Kontraktorit “Mytilineos S.A.”- Greqi:

Pas marrjes së Lejes së Ndërtimit datë 23 Gusht 2023 për nënstacionet Fier dhe Elbasan 3, më 19 Shtator 2023, i janë dorëzuar Kontraktorit sheshet e ndërtimit të të dy nënstacioneve. Procesverbali për dorëzimin e kantierit, përkatësisht për secilin nënstacion, është nënshkruar më po këtë datë nga të gjitha palët: Operatori i Sistemit të Transmetimit (OST), Fichtner Consulting Engineers (FCE) dhe Kontraktori “Mytilineos S.A.”- Greqi. Kontraktori është mobilizuar dhe OST është në pritje të njoftimit për fillimin e punimeve (procedura për fillimin e punimeve, duke nënshkruar procesverbalin përkatës me të gjitha palët e përfshira në projekt OST, FCE dhe Kontraktori).

Data e përfundimit të projektit për të dy Lotet është Dhjetor 2025.

✦ Projekti “Programi i Efijencës së Energjisë të Sektorit të Transmetimit” - Ndërtimi i linjës së transmetimit me dy qarqe 220 kV Tiranë - Rrashbull dhe Unaza 110 kV e Tiranës”:

- Kontrata e Lotit 1 me 2 seksione, është lidhur ndërmjet OST sh.a. dhe Kontraktorit “EFACEC Engenharia e Sistemas S.A.”- Portugali.
- Kontrata e Lotit 2 me 2 seksione, është lidhur ndërmjet OST sh.a. dhe Kontraktorit “ENERGOINVEST, d.d-Sarajevo”- Bosnjë & Hercegovina.

Për të dy lotet ka pasur vonesa të konsiderueshme në implementimin e projektit dhe kërkesa të përsëritura nga kontraktorët për kohë dhe/ose kosto shtesë si rezultat i Forces Madhore. Më tej, si rezultat i kushteve të tregut ndërkombëtar të mallrave të ndikuara nga pandemia dhe lufta Rusi – Ukrainë, gjatë vitit 2022, janë paraqitur kërkesa për përshkallëzim të koston – rritje të çmimit kontraktual të kontratës.

Në kushtet e një vonese të tillë për të dy lotet e projektit, palët pjesë e projektit si enti financues KfW, Konsulenti Fichtner, OST kanë organizur disa mbledhje menaxheriale për të diskutuar dhe vendosur ecurinë e projektit.

Për lotin 1: OST ka nënshkruar Amendimin Nr. 3, date 21.12.2023 me Kontraktorin Efacec me kohëzgjatje Mars 2024-Gusht 2025 për implementimin e këtij projekti.

Për lotin 2: është amenduar kontrata e zbatimit për shtyrje të afatit kontraktual të përfundimit deri në Korrik 2024 dhe Kontraktori është duke vijuar me punimet civile dhe montim shtyllash sipas grafikut kohor - pjesë e Amendimit OST&Energoinvest.

✦ Projekti “Digjitalizimi i Sistemit të Transmetimit të Energjisë (Masat për Modernizimin e Nënstacioneve, Përforcimi i Sistemit SCADA/EMS dhe Koordinimi i Mbrojtjes)”:

Në Qershor të vitit 2022 është lidhur kontrata e konsulencës me shoqërinë konsulente “Fichtner”.

Projekti në fjalë, konsiston në një studim të detajuar të fizibilitetit (bazuar në studimin paraprak të fizibilitetit tashmë të disponueshëm) për këtë projekt.

Për shkak të shtimit të shkëmbimit të vazhdueshëm të të dhënave me OST-në proces i cili ka zgjatur më shumë në kohë se ajo e parashikuara, si dhe parashikimit që në muajin Janar 2024 do të bëhej trajnimi i specialistëve të Sektorit të Mbrojtjes Rele në kuadër të kësaj kontrate si dhe kryerja e procedurave të pagesave për tre raportet e sjella nga konsulenti, kontrata është amenduar dhe afati i përfundimit është shtyrë në Shkurt 2024. Kjo kontratë tashmë ka përfunduar.

2. Sa i përket investimeve kryesore në rrjetin e OST me fondet e OST, në tabelën më poshtë paraqiten investimet e filluara gjatë vitit 2023 dhe perditësimi i statusit të atyre të filluara në vitet e mëparshme:

Nr.	Objekti i kontratës	Data e lidhjes së Kontratës	Statusi	Realizimi (%)
1	Ndërtimi i linjës 220 kV me dy qarqe Komsi-Shumat	04.09.2019	Përfunduar	100%
2	Ndërtimi i linjës së re me dy qarqe 110 kV Burrel - Bulqizë dhe rehabilitimi i Nënstacioneve 110 kV, Burrel dhe Bulqizë	02.09.2020	Proces	44%
3	Rikonstruksioni i linjes 110 kV Librazhd-Prrenjas	12.01.2021	Proces	81%
4	Ndërtimi i linjës 110 kV dopjo qark N. Stacioni Elbasan – N. Stacioni Fibern	18.01.2021	Proces	34%
5	Ndërtimi i linjës së re 110 kV, dopjo qark, Elbasan – Cërrik	15.02.2021	Proces	20%
6	Ndërtimi i linjës së re 110 kV, me një qark, Lushnje – Fier	25.02.2021	Proces	57%
7	Upgrade, mirëmbajtje dhe trajnim për sistemin qendror SCADA/EMS	19.04.2021	Proces	49%
8	Blerje e paisjeve dhe materialeve për mirëmbajtjen e linjave	21.02.2022	Perfunduar	100%
9	Pjesë këmbimi dhe rezervë për pajisjet SDH/MPLS-TP	21.02.2022	Perfunduar	100%
10	Blerje e pajisjeve primare, sekondare për mirëmbajtjen e N/Stacioneve	01.04.2022	Perfunduar	100%
11	Rikonstruksion i shtyllave metalike të linjave të tensionit të lart 220 kV dhe 400 kV	18.10.2022	Perfunduar	100%
12	Blerje vegla pune dhe materiale të ndryshme për mirëmbajtjen e linjave të tensionit të lartë	31.10.2022	Perfunduar	100%
13	Pajisje rezervë dhe Aparate për Sistemin e matjes	18.11.2022	Perfunduar	100%
14	Zgjerimi i kapaciteteve transportuese në pajisjet MPLS (Dizenjimi upgrade dhe konfigurimi i rrjetit)	05.01.2023	Proces	100%
15	Zhvendosja e linjës 6 kV të fiderit "Tharëse" që del nga N/ST 35/6 kV Fieri 1	18.01.2023	Perfunduar	100%
16	Punime për demontimin e tubacioneve nëntokësore të linjave të gazit që kalojnë në territorin ku do ndërtohet Nënstacioni 400/220 kV Fier	25.01.2023	Perfunduar	100%

Raporti i Pajtueshmërisë për vitin 2023

Nr.	Objekti i kontratës	Data e lidhjes së Kontratës	Statusi	Realizimi (%)
17	Platforma për menaxhimin e sigurisë së informacionit dhe eventeve dhe mbrojtja perimetrale	26.01.2023	Përfunduar	100%
18	Rikonstruksion i disa shtyllave të linjës L.110-40 Fier-Selenicë	31.01.2023	Proces	85%
19	Ndërtimi i linjës së re 220 kV dopjo qark Fier – Hoxharë, si dhe ndërtimi i nënstacionit të ri 220/110/20 kV Hoxharë, bashkë me dy dalje linje 220 kV	07.02.2023	Proces	59%
20	Furnizim Vendorsje e qarkut të dytë të linjës 220 kV Babicë – TEC Fier	07.02.2023	Proces	22%
21	Punime civile për rikonstruksionin e NStacionit 110 kV Guri i Kuq, si dhe NStacionit 110 kV Kukës	13.02.2023	Proces	59%
22	Zhvillimi i skemës dhe rikonstruksioni i Nënstacionit 220/110/35/20 kV Sharrë	16.02.2023	Proces	20%
23	Blerje mjete teknologjike për mirëmbajtjen e linjave dhe N/Stacioneve	14.06.2023	Proces	0%
24	Riparimi i linjës kabllore 110 kV N/St. Kombinat – N/St. Selitë	03.07.2023	Përfunduar	100%
25	Plotësimi i skemës primare të Nënstacionit Golem	18.08.2023	Proces	20%
26	Rikonstruksion i shtyllave metalike të linjave të tensionit të lartë 400 kV	24.08.2023	Proces	46%
27	Spostimi i dy linjave kabllore 35 kV, të cilat ndodhen brenda territorit të N/Stacionit të ri 220/110/20 kV Hoxharë	24.08.2023	Përfunduar	100%
28	Rehabilitimi i sistemit kontrollues të matjes së energjisë elektrike i OST sh.a.	13.10.2023	Proces	
29	Shtim trakti tretë në N.Stacionin Kombinat	23.10.2023	Proces	
30	Riparimi i linjës kabllore 110 kV NSt. Kombinat – NSt. Selitë, faza e dyte	10.11.2023	Përfunduar	100%
31	Zgjerim i infrastruktures së rrjetit informatik ekzistues dhe komunikimi me ENTSO-E	10.11.2023	Përfunduar	100%
32	Rikonstruksion i segmentit të parë të linjes 110 kV Ballsh - Memaliaj	16.11.2023	Proces	20%
33	Upgrade Hardware-Software i sistemit të kontrollit të nënstacionit 220 kV Burrel	16.11.2023	Proces	
34	Upgrade Hardware-Software i sistemit të kontrollit të nënstacionit 220 kV Elbasan 1	20.11.2023	Proces	
35	Upgrade Hardware-Software i sistemit të kontrollit të nënstacionit 220 kV Tirana 1	20.11.2023	Proces	
36	Upgrade Hardware-Software i sistemit të kontrollit të nënstacionit 220 kV Babicë	20.11.2023	Proces	

Nr.	Objekti i kontratës	Data e lidhjes së Kontratës	Statusi	Realizimi (%)
37	Blerje të pjesëve të këmbimit dhe materialeve për mirëmbajtjen e linjave të transmetimit	20.11.2023	Proces	
38	Rikonstruksion i segmentit të parë të linjës 110 kV Ballsh – Marinëz dhe i linjës Ballsh - Drenovë	23.11.2023	Proces	
49	Zgjerimi i sistemit të monitorimit OPGW në linjat 400 kV, 220 kV dhe 110 kV	18.12.2023	Proces	
40	Spostimi i linjave që preken nga gjurma e aksit rrugor Thumanë – Vorë – Kashar dhe instalimi i shtyllave të demontuara në linjën Fier - Rrashbull	12.01.2024	Proces	
41	Përmirësimi i infrastrukturës së Telekomunikacionit të N/ST-ve kryesore (Bateri, ODF, Kondicioner, pajisje etj)	16.01.2024	Proces	
42	Ndërtim i linjës së re 110 kV Gjiri i Lalzit – Fushë Kuqe	14.02.2024	Proces	

4.1.2.1 Përdorimi dhe zhvillimi i mëtejshëm i rrjetit të fibrave optike (OPGW) si pjesë e rrjetit të transmetimit, për qëllime komerciale

Sistemi i transmetimit të OST ka në përbërje të tij fibër optike (OPGW). Përdorimi i kësaj teknologjie në zhvillimin e sistemit të transmetimit është bërë sipas standarteve dhe rekomandimeve ndërkombëtare me dy qëllime kryesore:

- Të shërbejë për të bërë mbrojtjen e rrjetit transmetimit ndaj shkarkesave atmosferike.
- Të mundësojë rrugë transporti dhe komunikimi të sigurt dhe të mjaftueshme për vetë OST.

Ky rrjet i fibrave optike (OPGW), është përdorur vetëm për nevoja të OST si më lart përmendur, por, përformanca shumë e mirë e bën atë të aftë të ofrojë shërbime komunikimi edhe për operatorët të tjerë potencialë të informacionit, në të gjithë territorin e Shqipërisë.

Ofrimi nga OST, i rrjetit apo shërbimeve të komunikimeve elektronike, nuk rrezikon sigurinë e funksionimit të rrjetit aktual të transmetimit pasi rrjeti i ri është konceptuar i vecantë për routime private/ switching³, ku në çdo rast privatësia është e integruar me arkitekturën e sistemit sipas protokollit.

OST ka planifikuar ta ushtrojë këtë aktivitet fillimisht, vetëm në pjesë të caktuara të shtrirjes së infrastrukturës dhe/ose me sasi të limituar të kapaciteteve brenda vendit. Për këtë, OST do të përdorë personelin që ka aktualisht në dispozicion dhe kjo veprimtari nuk do të ketë asnjë kosto të shtuar. Të ardhurat që do të krijohen nga ky aktivitet do të shërbejnë për zhvillimin e mëtejshëm të këtij rrjeti të komunikimeve elektronike. Për këto të ardhura do të krijohet një llogari financiare të ardhurash më vete sipas kërkesave të Ligjit nr. 9918, datë 19.05.2008 “Për Komunikimet elektronike në Republikën e Shqipërisë” (neni 23) dhe ligjit nr. 43/2015 “Për Sektorin e Energjisë Elektrike” (neni 35).

³ Material i siguruar nga Drejtoria e Shërbimeve të Telekomunikacionit

Në mbështetje të pikes 4, nenit 55 të ligjit nr. 43/2015 “Për Sektorin e Energjisë Elektrike”, OST i është drejtuar ERE-s me shkresën nr. 5005 prot., date 24.07.2019, për dhënie opiniononi lidhur me përdorimin e infrastrukturës së fibrës optike.

Në përgjigje të saj, ERE me shkresën nr 490/5 prot., date 3.12.2019 ka përcjellë vendimin me nr.194, date 03.12.2019 “Mbi opinionin e ERE-s për kërkesën e OST për dhënien në përdorimin të një pjese të infrastrukturës së Fibrës Optike” në të cilin Bordi është shkrehur për një opinion pozitiv për dhënien e infrastrukturës së fibrës optike për palët e treta, duke patur në konsideratë si vijon:

- Moscënimin e veprimtarisë së OST lidhur me sigurinë dhe qëndrueshmërinë e sistemit elektroenergjitik përfshirë sigurinë kibernetike;
- Kostot për realizimin e këtij aktiviteti të mbulohen nga të ardhurat e realizuara nga kjo duke mos ndikuar në tarifën e transmetimit të energjisë elektrike si dhe në kostot e lidhura me këtë shërbim ndaj klientëve fundore;
- Përcjelljen në ERE të studimit të fizibilitetit përfshirë Planin e Biznesit përfundimtar.

MFE në cilësinë e aksionerit të vetëm, me vendim nr. 119, date 6.12.2019, ka miratuar ndryshimet në statutin e OST, duke shtuar në objektin e saj të veprimtarisë: “Zhvillimi dhe funksionimi e shërbimeve të komunikimeve elektronike me shumicë të parashikuara në legjislacionin në fuqi për shërbimet e komunikimeve elektronike në territorin e Republikës së Shqipërisë, si dhe në përputhje me përcaktimet e autorizimeve që jepen nga Autoriteti i Komunikimeve Elektronike dhe Postare ku përfshihen:

- *Shërbim për ofrimin e transmetimit të të dhënave, të disponueshme për publikun.*”

Për të garantuar ecurinë e këtij projekti të rëndësishëm, OST ka bërë pjesë të strukturës organizative Drejtorinë e Shërbimeve të Telekomunikacionit e cila më parë ka qenë e organizuar si sektor.

Përgjatë vitit 2020, janë marrë miratimet e nevojshme për ofrimin e këtij shërbimi, si më poshtë:

- OST është pajisur me Autorizimin e Përgjithshëm nga AKEP sipas Çertifikatës së Konfirmimit të Njoftimit Nr. 2020_AP-001051/datë 03.03.2020;
- Me Vendimin të Këshillit Mbikqyrës të OST dhe MF, janë miratuar çmimet e shërbimeve kombëtare që OST do të ofrojë, në fushën e komunikimeve elektronike.
- OST ka krijuar një llogari financiare të ardhurash më vete, sipas kërkesave të ligjit nr.9918, datë 19.5.2008 “Për komunikimet elektronike në Republikën e Shqipërisë”, neni 23, për ndarjen e llogarive.

Sa i përket ecurisë gjatë vitit 2023:

Në muajin Janar 2024, në zbatim të Vendimit të ERE-s nr. 194, datë 03.12.2019, OST me anë të shkresës nr.548 prot., datë 25.01.2024 ka informuar ERE-n mbi ecurinë e dhënies në përdorim të një pjese të infrastrukturës së fibrës optike.

Përgjatë vitit 2023, OST ka lidhur 1 kontrate të re me shoqërinë Volitalia Albanie shpk, përveç atyre ekzistuese.

Me vendim nr. 5, datë 20.04.2023 të Këshillit Mbikqyrës të OST dhe vendim nr. 31, datë 02.06.2023 të Asamblesë së Aksionarit të OST sh.a., janë miratuar çmimet e reja të shërbimeve që ofron OST në fushën e komunikimeve elektronike, të cilat janë reflektuar dhe në kontratat e lidhura.

Aktualisht OST ka ende kapacitete të lira për t'u shfrytëzuar, të cilat do të vazhdojnë të jepen me qira nga OST, në funksion të planit të biznesit të krijuar për këtë qëllim.

Sa i përket Studimit të Fizibilitetit për projektin "Infrastructure Sharing in the western Balkans – Balkans Digital Highway", raporti i fizibilitetit është përfunduar nga Banka Botërore.

Në lidhje me masat e marra mbi sigurinë dhe qëndrueshmërinë e sistemit elektroenergjetik, përfshirë sigurinë kibernetike, në çdo rast të vënies në dispozicion të kapaciteteve transmetuese të rrjetit të të dhënave me fibër optike për të tretët, zhvillimi i një kuadri dhe mekanizmash për të parandaluar dhe reaguar ndaj sulmeve kibernetike, ka qenë një nga detyrat kryesore të Drejtorisë së Shërbimeve të Telekomunikacionit, e mbështetur nga Sektori për sigurinë kibernetike në OST.

Ndër masat e konsideruara gjatë vitit 2023, përmendim si vijon:

- Zbatimi rigoroz i rregullave të menaxhimit të Access-it bazuar në nevojën për të hyrë në sistem;
- Minimizimi i aksesit fizik në komponentët kritikë për OST;
- Vendosja e nivelit shtesë aksesit për elementët thelbësorë të rrjetit;
- Mbyllja e shërbimeve dhe protokolleve të papërdorura;
- Përditësimi i versionit më të fundit në elementët të rrjetit, bazuar në rekomandimin e prodhuesit;
- Vendosja e regjistrimit të sinjalizimeve në mënyrë që regjistrat të jenë të sigurtë;
- Ndërtimi i sistemeve të menaxhimit dhe monitorimit për rrjetin TLC;
- Zbatimi i Procedurave për menaxhimin e incidenteve, duke përfshirë llojin e incidentit, objektivat, rolin dhe përgjegjësitë dhe përshkallëzimi sipas niveleve organizative në OST, bazuar në politikën (POL-INFOSEC-001 Politika për sigurinë e sistemeve informatike të ost v2 0);
- Vendosja e sistemeve të aksesit kontrollit dhe sistemit të survejimit me kamera në ambientet teknologjike, ku ndodhen pajisjet e SCADA apo sistemi Mini SCADA, bazuar në politikën (POL-INFOSEC-005 Politika e sigurisë së dhomës së server-ave);
- Krijimin e ekipit përgjegjës ndaj incidenteve të sigurisë kompjuterike (CSIRT) dhe vënien në dizenj e autoritetit (AKCESK) për çdo incident nga marrja e këtij raporti. Ekipi CSIRT është pjesë e e strukturës së Departamentit të Operimit të Sistemit (SCADA).
- Përdorimi i mekanizmave të vecanta të autentikimit dhe kredenciale për përdoruesit e rrjetit në sistemet industriale dhe rrjetit të korporatës, bazuar në ISO 27001 Information Security Management System.

Gjatë vitit 2023 nuk është shënuar asnjë incident ose prishje e Indikatorëve Kyç të Performancës (KPI) për shërbimet e brendshme të sistemit energjetik, pavarësisht ngarkesës së lartë të sulmeve kibernetike në portalet qeveritare dhe institucionet e tjera.

4.1.3 Aksesi i Palëve të Treta në sistemin e transmetimit

OST duhet të sigurojë akses të barabartë në sistemin e transmetimit për të gjithë pjesëmarrësit dhe përdoruesit e rrjetit, në përputhje me kërkesat e vendosura tek Ligji Nr.43/2015 “Për Sektorin e Energjisë elektrike”, i ndryshuar, aktet e tjera ligjore në fuqi si dhe Kodin e Rrjetit të Transmetimit. Në këtë mënyrë realizohet pajtueshmëria me një ndër shtyllat kryesore të Programit të Pajtueshmërisë që është pikërisht shmangia e sjelljeve diskriminuese.

Për periudhën Janar-Dhjetor 2023 është vënë në operim 1 burim gjenerues, i tipit solar i lidhur në rrjetin e transmetimit 110 kV. Në vijim jepet në formë të listuar centrali i vënë në punë gjatë periudhës Janar-Dhjetor 2023:

- Impianti Fotovoltaik Karavasta 140 MWp, lidhur në anën 220 kV të N/Stacionit 220/110/35/20 kV Fier

Për sa i takon procedurave për lidhje te reja ne rrjetin e transmetimit, për vitin 2023 ka pasur një sërë aplikimesh, të paraqitura në tabelën më poshtë⁴:

Lloji Centralit	Nr	Shoqëria Aplikuese	Emërtimi	Data e Aplikimit/Prot. në OST	Fuqia e Instaluar (MW)	Vlerësimi	Data e përgjigjes
Gjenerues Hidrik	1	KURUM INTERNATIONAL SH.A	HEC SHKOPET	20-01-23	28	Miratim ne Parim per Shtese fuqie	08-02-23
	2	HIDRO VALA SHPK	HEC Valamara	20-01-23	2	Kthyer pergjigje per konstatim te skadimit te afatit te Miratimit Paraprak te MIE	13-02-23
	3	LIRIA ENERGJI SHPK	HEC SHPELLA Poshte 2	16-02-23	4.53	Kthyer pergjigje per venien ne dispozicion te dokumentacionit teknik te projektit te miratuar nga Autoriteti Kontraktor mbi parametrat e reja te objektit te koncensionit.	15-03-23
	4	HIDRO VALA SHPK	HEC Valamara	17-03-23	2	Kthyer pergjigje per venien ne dispozicion te një miratimi të vlefshëm nga Autoriteti Kontraktor përsa i takon afateve	13-04-23
	5	GEALB ENERGY SHPK	HECet Guri I Bardhe 1,2	05-04-23	9.3	Miratim ne Parim	12-04-23
	6	HEC TERFOJA sh.p.k	HEC TERFOJA	30-03-23	1.98	Kerkese per Ndryshim pike lidhje	
	7	NOVO SAPAC ENERGIE shpk	HECet: Iballe 1,2 Sapac1,2 Berisha dhe Liqeni	12-04-23	20.524	Plotësim dokumentacioni	12-05-23
	8	GEALB ENERGY SHPK	HECet Guri I Bardhe 1,2	05-05-23	9.3	Pranim Oferte Lidhje	
	9	HEC TERFOJA sh.p.k	HEC TERFOJA	02-05-23	1.98	Ri-Miratim (Oferta e lidhjes)	04-05-23
	10	LIRIA ENERGJI SHPK	HEC SHPELLA Poshte 2	16-02-23	4.53	Miratim per Shtese fuqie nga 2.3 MW ne 4.53 MW	10-05-23
	11	TPLANI HC shpk	HEC Valbona	11-05-23	2.1 MW	Kerkese per Miratim ne kuader te transferimit te marreveshjes se lidhjes nga OSSH ne OST	20-07-23
	12	B&T Energy shpk	HEC Luma	01-06-23	17 MW	Plotësim dokumentacioni	13-06-23
	13	NOVO SAPAC ENERGIE shpk	HECet Iballe 1,2; Sapac 1,2; Berisha dhe Liqeni	11-08-23	20.524	Miratim	21-09-23
	14	HEC GRABOVA 2 shpk	HEC GRABOVA 2	06-12-23	10.8	Plotësim dokumentacioni	18-12-23
	15	HEC GRABOVA 2 shpk	HEC GRABOVA 2	29-12-23	10.8	Ne proces	Ne proces

⁴ Informacion i marrë nga Drejtoria e Planifikim Zhvillimit të Rrjetit të Transmetimit

Raporti i Pajtueshmërisë për vitin 2023

Lloji Centralit	Nr	Shoqëria Aplikuese	Emërtimi	Data e Aplikimit/Prot. në OST	Fuqia e Instaluar (MW)	Vlerësimi	Data e përgjigjes
Gjenerues Solar	1	EURON sh.p.k.	Park Fotovoltaik EURON SOLAR	11-01-23	150 MWp	Opinion paraprak	31-01-23
	2	NORD HOTEL shpk	Park Fotovoltaik Nord Power 1	11-01-23	10 MWp	Opinion paraprak	31-01-23
	3	Kronos Konstruktion shpk	Park Fotovoltaik Bilisht	13-01-23	50 MWp	Opinion paraprak	31-01-23
	4	BES ENERGY shpk	Park Fotovoltaik	13-01-23	67.5 MWp	Opinion paraprak	27-01-23
	5	TI SOLAR POWER	Park Fotovoltaik Rras Xherie	17-01-23	16.7 MWp	Opinion paraprak	31-01-23
	6	ARGO SUN ENERGY SHPK	ARGO SOLAR PARK	23-01-23	5.5 MWp	Miratim ne Parim	07-02-23
	7	BEM-ENERGY SHPK	Bem Solar Park	23-01-23	5.5 MWp	Miratim ne Parim	07-02-23
	8	GREEN VITALITY	Green Vitality Park	23-01-23	5.5 MWp	Miratim ne Parim	07-02-23
	9	VANA SOLAR PARK SHPK	Vana Solar Park	23-01-23	5.5 MWp	Miratim ne Parim	07-02-23
	10	PROSOL shpk	Prosol Solar	23-01-23	21 MWp	Opinion paraprak	13-02-23
	11	FIER HELIOS shpk	Park Fotovoltaik Fier	23-01-23	175 MWp	Opinion paraprak	06-02-23
	12	ENERGYPEAK SH.P.K	THE GOOD HEART	23-01-23	18.39 MWp	Opinion paraprak	20-02-23
	13	ELG ENERGY SH.P.K	ELG SOLAR PARK	24-01-23	46 MWp	Opinion paraprak	13-02-23
	14	DIELLI I QARRIT SH.P.K	Qarri Solar Park	30-01-23	30 MWp	Opinion paraprak	07-03-23
	15	PUKA WIND SOLAR FARM SHPK	Park Fotovoltaik Puke	30-01-23	15 MWp	Opinion paraprak	13-02-23
	16	GRAND KOMPANI shpk	Parku Fotovoltaik Grand Solar	01-02-23	50 MWp	Opinion paraprak	08-03-23
	17	ZDRAVO ENERGY shpk	Park Fotovoltaik Zdravo Energy	06-02-23	12 MWp	Opinion paraprak	15-03-23
	18	TI SOLAR POWER shpk	Park Fotovoltaik Trokaj	07-02-23	16.7 MWp	Opinion paraprak	22-02-23
	19	New Global Investment Solution shpk	NGIS SOLAR	13-02-23	200 MWp	Opinion paraprak	23-02-23
	20	Global Technical Mechanics shpk	Park Fotovoltaik Shtiqen	20-02-23	20 MWp	Opinion paraprak	01-03-23
	21	ERALB INVEST 2 shpk	Park Fotovoltaik	20-02-23	228.10 MWp	Opinion paraprak	15-03-23
	22	Park Sol Energy shpk	Park Fotovoltaik Saranda 1	21-02-23	59 MWp	Opinion paraprak	16-03-23
	23	VEKO shpk	Park Fotovoltaik ECO VOLTAGE	21-02-23	30 MWp	Miratim ne parim	28-02-23
	24	AGA SOLAR 2 shpk	AGA SOLAR PARK 2	14-02-23	48 MWp	Opinion paraprak	01-03-23
	25	EVERGREEN SOLAR shpk	Park Fotovoltaik Evergreen Solar	24-02-23	20 MWp	Opinion paraprak	27-03-23
	26	SOLALB ENERGY SHPK	Park Fotovoltaik Sunshine	28-02-23	50 MWp	Opinion paraprak	09-03-23
	27	Dropulli Energy shpk	Park PhV Helios Park	13-03-23	50	Opinion paraprak	29-03-23
	28	Bashkim Shoqerish, perfaqesuar nga Fortis Energy and Construction shpk	Parqet Fotovoltaike Povelce-Bashkim	08-03-23	28 MWp	Opinion paraprak	28-04-23
	29	NOVA SOLAR SYSTEM shpk	Parku Fotovoltaik Nova Solar System	08-03-23	70 MWp	Rimiratim ne parim per rritje te fuqise se instaluar nga 50 MWp ne 70 MWp	15-03-23
	30	SUNWAVE shpk	Impianti Fotovoltaik Sunwave	08-03-23	150 MWp	Opinion paraprak	27-03-23
	31	GEQA-G shpk	Park Fotovoltaik Hadeal Solar	15-03-23	42.5 MWp	Opinion paraprak	06-04-23
	32	LARTI shpk	Park Fotovoltaik dhe Eolik Mollas	15-03-23	80	Opinion paraprak	27-03-23
	33	Gjoka Konstruktion shpk	A-Solar	20-03-23	128 MWp	Opinion paraprak	26-04-23
	34	Solar Energy Cells shpk	Adriatik Solar	17-03-23	450 MWp	Opinion paraprak	27-03-23
	35	ASF CLEAN ENERGY shpk	ASF SOLAR PARK	17-03-23	23.7 MWp	Opinion paraprak	09-05-23
	36	EURON sh.p.k.	Park Fotovoltaik Solergal	28-03-23	150 MWp	Miratim në parim per 25 MW (faza e I-re)	28-04-23
	37	GET Solar Solution SH.P.K	Park Fotovoltaik	04-04-23	20 MWp	Opinion paraprak	13-04-23

Raporti i Pajtueshmërisë për vitin 2023

Lloji Centralit	Nr	Shoqëria Aplikuese	Emërtimi	Data e Aplikimit/Prot. në OST	Fuqia e Instaluar (MW)	Vlerësimi	Data e përgjigjes
	38	SOLALB ENERGY SHPK	Sunshine Park	31-03-23	50 MWp	Opinion paraprak	08-05-23
	39	NATURE ENERGY shpk	Impiant Agrivoltaik	05-04-23	120 MWp	Opinion paraprak	10-05-23
	40	Solen Energy shpk	Impiant Fotovoltaik Solen	11-04-23	128 MWp	Opinion paraprak	02-05-23
	41	FAETHON sh.p.k	Impiant Fotovoltaik Libohove	11-04-23	93 MWp	Miratim ne Parim	20-04-23
	42	DELVINA SOLAR shpk	Delvina Solar	30-03-23	100 MWp	Opinion paraprak	19-04-23
	43	SOLAR M&L SHPK	Park Fotovoltaik	06-04-23	500 MWp	Opinion paraprak	04-05-23
	44	Ren Solar shpk	Erseka Solar 3	12-04-2023 dhe 07-06-2023	60.5 MWp	Ri-Opinion paraprak	
	45	VOLTALIA ALBANIE shpk	Karavasta Solar Park 2	14-04-23	100 MWp	Opinion paraprak	23-05-23
	46	ALB ENERGY GROUP shpk	Park Fotovoltaik Alb Energy Group	19-04-23	40 MWp	Opinion paraprak	09-05-23
	47	Agimi Energy shpk	Park Fotovoltaik Agimi Energy	19-04-23	14 MWp	Opinion paraprak	16-05-23
	48	Agimi Energy shpk	Park Fotovoltaik Agimi 2 Solar	19-04-23	12.5 MWp	Opinion paraprak	16-05-23
	49	RENPOWER SHPK	Renpower PV Plant	20-04-23	58.75 MWp	Ri-Opinion paraprak	25-05-23
	50	SPV BLUE1 shpk	Park Fotovoltaik Blue 1	24-04-23	50 (57.6 MWp)	Rimiratim pike lidhje	03-05-23
	51	G&GK ENERGY shpk	Park Fotovoltaik	14-04-23	16 MWp	Opinion paraprak	16-05-23
	52	SPITALLA SOLAR shpk	Spitalla Solar	27-04-23	100 MWp	Miratim ne Parim (Oferta e Lidhjes)	23-05-23
	53	3 FAM ENERGY sh.p.k	Park Fotovoltaik 3FAM	30-03-2023 dhe 02-05-2023	110 MWp	Opinion paraprak	08-05-23
	54	KAIL ENERGY shpk	KAIL SOLAR	08-05-23	40 MWp	Plotesim dokumentacioni	20-06-23
	55	GET Solar Solution SH.P.K	Park Fotovoltaik Rehove	05-05-23	24 MWp	Opinion paraprak	25-05-23
	56	RENPOWER shpk	Renpower PV Plant	12-05-23	58.75 MWp	Opinion paraprak	25-05-23
	57	VOLTALIA ALBANIE shpk	Shkodra Solar	22-05-23	63.3 MWp	Opinion paraprak	15-06-23
	58	Greenvolt shpk	ILIRAS PV PLANT	22-05-23	70 MWp	Opinion paraprak	26-06-23
	59	SELECT ENERGY shpk	KAP SOLAR PARK	24-05-23	95 MWp	Opinion paraprak	26-06-23
	60	Helios Green Energy shpk	Erseka PV	01-06-23	80 MWp	Opinion paraprak	29-06-23
	61	Ilbak Renewable Energy sh.a	Bukemire Solar	02-06-23	35 MWp	Opinion paraprak	10-07-23
	62	SPV BLUE1 shpk	Park Fotovoltaik Blue 1	06-06-23	57.6 MWp	Rimiratim pike lidhje	06-07-23
	63	SUNWAVE shpk	Sunwave 2	07-06-23	150 MWp	Opinion paraprak	14-06-23
	64	Sunlight E&E shpk	Park Fotovoltaik Sunlight E&E	07-06-23	42 MWp	Opinion paraprak	15-06-23
	65	NEOTECH ALBANIA shpk & G&G Albania shpk	Park fotovoltaik Skrofotine	16-06-23	50 MWp	Opinion paraprak	11-07-23
	66	G&GK ENERGY shpk	Impiant Fotovoltaik G&GK Energy	12-04-23	16 MWp	Plotesim dokumentacioni	16-05-23
	67	G&GK ENERGY shpk	Impiant Fotovoltaik G&GK Energy	05-07-23	18 MWp	Opinion paraprak	28-07-23
	68	A&D ENERGY SHPK	Park Fotovoltaik Kakavije	17-07-23	27.69	Opinion paraprak	25-08-23
	69	SOLAR PV shpk	Park Fotovoltaik Bocove	21-06-23	10	Opinion paraprak	26-07-23
	70	A.S Solar shpk	Park Fotovoltaik AS Solar	20-07-23	15 MWp	Opinion paraprak	26-07-23
	71	DEUTHCOLOR sh.a	Park Fotovoltaik DCS ERSEKE	21-07-23	47 MWp	Opinion paraprak	02-08-23
	72	GET Solar Solution1 SH.P.K	Park Fotovoltaik Vodica2	25-07-23	21 MWp	Opinion paraprak	11-08-23

Raporti i Pajtueshmërisë për vitin 2023

Lloji Centralit	Nr	Shoqëria Aplikuese	Emërtimi	Data e Aplikimit/Prot. në OST	Fuqia e Instaluar (MW)	Vlerësimi	Data e përgjigjes	
	73	KIRAC OTOMASYON	Park Fotovoltaik KIRAC	26-07-23	55.62 MWp	Opinion paraprak	23-08-23	
	74	LARTI shpk	Park Fotovoltaik Mollas	25-07-23	50.4 MWp	Ri shprehje Opinioni paraprak	28-07-23	
	75	SPV Blue 2 sh.p.k.	Park Fotovoltaik Blue 2	31-07-23	247.5 MW	Opinion paraprak	01-09-23	
	76	AD Star shpk	FGZ Solar Energy	14-08-23	100 MWp	Opinion paraprak	14-09-23	
	77	Gener 2 shpk	Park Fotovoltaik Bistrice	17-08-23	50 MWp	Opinion paraprak	20-09-23	
	78	HEC ARSTI shpk	Park Fotovoltaik Arsti	28-08-23	24 MWp	Opinion paraprak	29-09-23	
	79	MET INVEST SHPK	Park Fotovoltaik kolonje	08-09-23	30 MWp	Opinion paraprak	20-09-23	
	80	CLARITAS ALBANIA SHPK	Park Fotovoltaik BILISHT	26-10-23	110 MWp	Opinion paraprak	24-11-23	
	81	KIRAC OTOMASYON	Park Fotovoltaik KIRAC	16-10-23	55.62 MWp	Opinion paraprak	02-11-23	
	82	X ONE SHPK	X One Phtovoltaic Park	27-10-23	54 MWp	Opinion paraprak	30-11-23	
	83	GESI 05 GROUP shpk	Gesi Solar	24-11-23	12 MWp	Opinion paraprak		
	84	SUNTECH ENERGY shpk	SOLIS PARK	30-11-23	11 MWp	Opinion paraprak		
	85	Pelikani sh.p.k	3-G Solar	12-12-23	55 MWp	Opinion paraprak	15-12-23	
	Gjenerues Eolik	1	Feka Insaat Sanayai Ve Ticaret branch	Park Eolik Feka	12-01-23	70	Opinion paraprak	31-01-23
		2	PUKA WIND SOLAR FARM SHPK	Park Eolik	30-01-23	72	Opinion paraprak	13-02-23
3		RENX ALBANIA shpk	Park Eolik Korce	01-02-23	99	Opinion paraprak	09-02-23	
4		RENX ALBANIA shpk	Park Eolik Pogradec	01-02-23	120	Opinion paraprak	09-02-23	
5		RENX ALBANIA shpk	Park Eolik Devoll	02-02-23	398	Opinion paraprak	10-02-23	
6		RENX ALBANIA shpk	Park Eolik Pustec	02-02-23	209	Opinion paraprak	10-02-23	
7		RENX ALBANIA shpk	Park Eolik Erseke	02-02-23	225	Opinion paraprak	14-02-23	
8		RENX ALBANIA shpk	Park Eolik Maliq	02-02-23	188	Opinion paraprak	14-02-23	
9		Wind Stream shpk	Park Eolik Sheldije	31-01-23	50.4	Opinion paraprak	20-02-23	
10		ERALB INVEST 2 shpk	Park Eolik	20-02-23	636	Plotesim dokumentacioni	15-03-23	
11		E U GREEN ENERGY shpk	Parqe Eolike Kukes-Tropoje	23-02-23	504	Plotesim dokumentacioni	15-03-23	
12		ARC shpk	Park Eolik Maja e Stogut	16-02-23	3	Opinion paraprak	28-02-23	
13		BLESSED INVESTMENT shpk	Park Eolik Maja e Stogut	16-02-23	3	Opinion paraprak	28-02-23	
14		MATRIX KONSTRUKSION shpk	Park Eolik Maja e Stogut	16-02-23	3	Opinion paraprak	28-02-23	
15		Voltalia s.a	Centrali Eolik South Wind Park	13-03-23	75	Miratim ne Parim si i kualifikuar i tenderit të erës nga MIE	20-03-23	
16		BRD Energy sh.p.k.	Parku Eolik Guris	15-03-23	75	Kerkese per rritje fuqie nga 50 MW ne 75 MW	24-04-23	
17		EU GREEN ENERGY SHPK	Park Eolik Dushaj Tplan	29-03-23	100	Opinion paraprak	20-04-23	
18		EU GREEN ENERGY SHPK	Park Eolik Dushaj Kepenek	29-03-23	64	Opinion paraprak	20-04-23	
19		EU GREEN ENERGY SHPK	Park Eolik Pusi I Thate	29-03-23	64	Opinion paraprak	20-04-23	
20		EU GREEN ENERGY SHPK	Park Eolik Qaf prush	29-03-23	120	Opinion paraprak	20-04-23	
21		EU GREEN ENERGY SHPK	Park Eolik Rexhaj Wind	29-03-23	90	Opinion paraprak	20-04-23	
22		EU GREEN ENERGY SHPK	Park Eolik Tregtan Wind	29-03-23	76	Opinion paraprak	20-04-23	

Raporti i Pajtueshmërisë për vitin 2023

Lloji Centralit	Nr	Shoqëria Aplikuese	Emërtimi	Data e Aplikimit/Prot. në OST	Fuqia e Instaluar (MW)	Vlerësimi	Data e përgjigjes
	23	ERALB INVEST 2 shpk	Park Eolik Eralb Vicidol 1	05-04-23	48	Opinion paraprak	24-04-23
	24	ERALB INVEST 2 shpk	Park Eolik Eralb Vicidol 2	05-04-23	60	Opinion paraprak	24-04-23
	25	ERALB INVEST 2 shpk	Park Eolik Eralb Vicidol 3	05-04-23	90	Opinion paraprak	24-04-23
	26	ERALB INVEST 2 shpk	Park Eolik Eralb Vicidol 4	05-04-23	120	Opinion paraprak	24-04-23
	27	ERALB INVEST 2 shpk	Park Eolik Eralb Vicidol 5	05-04-23	108	Opinion paraprak	24-04-23
	28	ERALB INVEST 2 shpk	Park Eolik Eralb Vicidol 6	05-04-23	210	Opinion paraprak	24-04-23
	29	E.R.A MILOT sh.p.k	Park Eolik Era Milot	08-05-23	36	Ri opinion paraprak	19-06-23
	30	E-VENTO srl Albania	Park Eolik Markat, Livadhja	09-05-23	72	Plotësim dokumentacioni	23-05-23
	31	Volitalia Albanie shpk	Park Eolik Nord Wind	09-05-23	54	Opinion paraprak	12-06-23
	32	Volitalia S.A	Centrali Eolik South Wind 2	17-05-23	94.5	Opinion paraprak	15-06-23
	33	Volitalia Albanie shpk	Koman Wind	22-05-23	49.6	Opinion paraprak	15-06-23
	34	HTT shpk	Park Eolik Feka	18-05-23	17.1	Opinion paraprak	19-06-23
	35	YEL shpk	Park Eolik Yel	18-05-23	22.8	Opinion paraprak	19-06-23
	36	OLV shpk	Park Eolik OLV	18-05-23	28.5	Opinion paraprak	19-06-23
	37	Enerwind shpk	Park Eolik Maja e Shullanit	25-05-23	3	Shkresë për evidentim të tejkalimit të afatit 12 mujor të miratimit paraprak nga Autoriteti Kontraktor	30-06-23
	38	Faico Solar shpk	Park Eolik Maja e Dushkut	25-05-23	3		30-06-23
	39	Finova Albania LLC shpk	Park Eolik Qafa e Gzhopres	25-05-23	3		30-06-23
	40	Valorem Energy shpk	Park Eolik Qafa e Mire	25-05-23	3		30-06-23
	41	D Energy Albania shpk	Park Eolik Maja e Gramit	25-05-23	3		30-06-23
	42	ALBPOWER shpk	Park Eolik Albpower	29-05-23	100	Opinion paraprak	04-07-23
	43	MARSEGLIA GREEN ENERGY shpk	Parqet Eolike BPGE1&BPGE2	05-06-23	244.8	Opinion paraprak	10-07-23
	44	Volitalia Albanie shpk	Shkodra Wind	16-06-23	36	Opinion paraprak	19-07-23
	45	Volitalia Albanie shpk	Puka Wind	16-06-23	153	Opinion paraprak	19-07-23
	46	CARINTHIAWINDS Albania shpk	Park Eolik Vlore	15-06-23	30	Opinion paraprak	28-07-23
	47	WIND STREAM shpk	Park Eolik Terbun	23-06-23	158.4	Opinion paraprak	28-07-23
	48	EU GREEN ENERGY SHPK, ATLAS FABIANNE SHA, WINPHARMA shpk	Progonati Wind Tepelene	12-07-23	232	Opinion paraprak	25-08-23
	49	EU GREEN ENERGY SHPK, ATLAS FABIANNE SHA, WINPHARMA shpk	Progonati Wind Gjrokastr	25-07-23	204	Opinion paraprak	15-09-23
	50	EU GREEN ENERGY SHPK, ATLAS FABIANNE SHA, WINPHARMA shpk	Park Eolik Salari Wind	01-08-23	172	Opinion paraprak	12-09-23
	51	KIRAC OTOMASYON	Park Eolik Kirac	26-07-23	90	Opinion paraprak	23-08-23
	52	ALBPOWER shpk	Park Eolik Qarr-Kozel	28-08-23	55	Opinion paraprak	27-09-23

Raporti i Pajtuëshmërisë për vitin 2023

Lloji Centralit	Nr	Shoqëria Aplikuese	Emërtimi	Data e Aplikimit/Prot. në OST	Fuqia e Instaluar (MW)	Vlerësimi	Data e përgjigjes
Lloji Centralit	53	EU GREEN ENERGY SHPK, ATLAS FABIANNE SHA, WINPHARMA shpk	Park Eolik Dropulli Wind 3&4	17-10-23	74	Opinion paraprak	30-11-23
	54	Konsortiumi GURIS INSAAT VE MUHENDISLIK A.S" "MORGAN ENERGJI YATIRIM HOLDING A.S" dhe "BRD ENERGY" sh.p.k	GURSI ENERGY WIND FARM	18-10-23	74.4	Rimiratim ne parim (nje nga fituesit e tenderit te eres)	20-11-23
	55	KIRAC GREEN ENERGY SHPK	Park Eolik Kirac	16-10-23	90	Opinion paraprak	02-11-23
	56	VERBUND Green Power Albania shpk	Park Eolik Kryevidh	23-11-23	72.6	Rimiratim ne parim si një nga fituesit e tenderit të erës	13-12-23
	57	EU GREEN ENERGY SHPK, ATLAS FABIANNE SHA, WINPHARMA shpk	Finiqi Wind 1	05-12-23	48	Opinion paraprak	Në Proces
	58	E-VENTO srl Albania	Park Eolik Butrint	03-11-23	46	Miratim	12-12-23
	59	E-VENTO srl Albania	Park Eolik Sarande Gjashte	03-11-23	26	Miratim	12-12-23
Gjenerues Termik	1	TEC	KESH sha	Njesi gjeneruese termike (TECe)Lundruese	04-11-22	130	Marrëveshje Lidhje
	2	FIER THERMOELECTRIC sh.p.k	TEC ROSKOVEC CCPP		27-07-23	170	Miratim

Sa i përket trajtimit të kërkesave brenda afateve të parashikuara në “Rregulloren e Procedurave për lidhjet e reja dhe modifikimin e lidhjeve ekzistuese me rrjetin e transmetimit, marrëveshjes së operimit në rrjetin e transmetimit ndërmjet OST dhe përdoruesit si dhe marrëveshjes së lidhjes në rrjetin e transmetimit ndërmjet OST sh.a dhe përdoruesit” miratuar me Vendim të Bordit të ERE nr.87, datë 20.04.2018, nga informacioni i vënë në dispozicion, rezulton se:

Në rastet e kërkesave për lidhje që janë trajtuar sipas VKM nr. 822, datë 7.10.2015 “Për miratimin e rregullave dhe procedurave të ndërtimit të kapaciteteve të reja prodhuese të energjisë elektrike, që nuk janë objekt koncesioni” i ndryshuar me VKM nr.718, datë 12.10.2016, OST është shprehur nëpërmjet një opinionimi paraprak sikundër parashikon pika 2.a e nenit 10 të VKM-së.

Për sa i takon procedurave për lidhje te reja si dhe statusit të aplikimeve për lidhje me rrjetin e transmetimit, për periudhën Janar-Dhjetor 2023, ka patur një sërë aplikimesh për mundësinë e lidhjes së centraleve prodhuese të energjisë elektrike në zona të ndryshme të sistemit elektroenergjitik, të listuara si më poshtë:

- Centrale të tipit “Gjenerues Hidrik”, 5 aplikime, fuqia totale e kërkuar 64.33 MW, realizuar 3 Marrëveshje Lidhjeje.
- Centrale të tipit “Gjenerues Solar”, 83 aplikime, fuqia totale e kërkuar 5620.82 MWp, realizuar 2 Marrëveshje Lidhjeje.
- Centrale të tipit “Gjenerues Eolik”, 50 aplikime, fuqia totale e kërkuar 4874.10 MW, realizuar 1 Marrëveshje Lidhjeje.

Të gjitha aplikimet për këtë kategori kanë qenë për ndërtimin e tyre në tokë.

- Centrale të tipit “Gjenerues Termik” 2 aplikime, fuqia totale e kërkuar 300 MW, nuk është realizuar asnjë Marrëveshje Lidhjeje.

Gjithashtu, janë trajtuar dhe kërkesat për lidhje me rrjetin të centraleve eolike në kuadër të ankandit të Parqeve Eolike për përzgjedhjen e projekteve për ndërtimin e kapaciteteve të reja prodhuese të energjise eolike (të erës) në tokë, që do të përfitojnë masa mbështetëse nga Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë (MIE), të finalizuar në muajin Korrik 2023 si vijon.

- Shoqëria Voltalia s.a ka marrë miratimin në parim për lidhjen me rrjetin e transmetimit të Centralit Eolik South Wind Park, me fuqi të instaluar 75 MW.
- Konsortiumi Guris Insaat Ve MUhendislik A.S, "Morgan Energji Yatirim Holding A.S" dhe "Brd Energy" sh.p.k ka marrë ri-miratimin në parim për lidhjen me rrjetin e transmetimit të Parkut Eolik Kryevldh, me fuqi të instaluar 74.4 MW.
- Shoqëria Verbund Green Power Albania SHPK ka marrë ri-miratimin në parim për lidhjen me rrjetin e transmetimit të Parkut Eolik Kryevldh, me fuqi të instaluar 72.6 MW.

Tarifat e lidhjes në rrjetin e transmetimit janë tarifa fikse siç përcaktohen në “Rregulloren e Procedurave për lidhjet e reja dhe modifikimin e lidhjeve ekzistuese me rrjetin e transmetimit” e miratuar nga Bordi i ERE-s, ku përfshihet edhe metodologjia e llogaritjes së kostove dhe marrëveshja standarde e lidhjes, të cilat janë transparente dhe eficiente për të siguruar lidhjen në mënyrë jodiskriminuese të çdo përdoruesi në rrjetin e transmetimit.

4.1.4 Tregu Balancues i Energjisë Elektrike

Nga data 1 Prill 2021, bazuar në Rregullat e Tregut të Balancimit miratuar me vendim te Bordit te ERE-s nr. 106, date 02.07.2020, OST operon Tregun Shqiptar të Balancimit në të cilin organizohen procedurat respektive për sigurimin e kapacitetit rezervë dhe energjisë balancuese me qëllim balancimin e sistemit. Në përmbushje të këtij detyrimi OST bën evidentimin e aktivizimeve, disbalancave dhe menaxhimin kontraktual e financiar të tyre me palët përgjegjëse për disbalancat dhe me ofruesit përkatës të shërbimeve të balancimit.

Tregu shqiptar i balancimit ka mundur kalimin përfundimtar nga një mekanizëm i rregulluar me entitete publike në një liberalizim të tregut të energjisë balancuese, ku çdo palë ofruese e shërbimeve të balancimit mund të marrë pjesë dhe të bëhet konkurrese me produktet e saj për shërbimet e balancimit.

4.1.4.1 Pjesëmarrësit e tregut të energjisë

Në përmbushje të detyrimit për akses të barabartë në sistem, Operatori i Tregut si strukturë brenda OST ka kryer dhe ndjekur procesin e regjistrimit të të gjithë pjesëmarrësve të tregut në bazë të Rregullores për regjistrim në tregun shqiptar të energjisë elektrike (miratuar me Vendim të ERE nr. 160, datë 12.10.2017).

Për periudhën 1 Janar-12 Prill të vitit 2023, në përputhje me aktivitetet e licensuara nga ERE dhe kërkesat përkatëse të paraqitura në Operatorin e Tregut, janë ndjekur procedurat e regjistrimit për 6 subjekte/shoqeri, nga te cilet: 3 (tre) subjekte per aktivitetin e Prodhimit ("Erni Solar", "Green Energy Bilisht", "Koka&Ergi Energy Peshk") dhe 3 (tre) subjekte ne aktivitetin e Tregtimit dhe te Furnizimit te energjise elektrike. ("Alb Energy Trade", "GSK", " Natyre

Energy"). Këto shoqëri aktualisht janë me statusin aktiv në treg, për secilin nga rolet e regjistruara. Gjatë kësaj periudhe, nuk është refuzuar asnjë kërkesë apo aplikim për regjistrimin pranë Operatorit të Tregut.

Pjesëmarrësit e tregut kanë nënshkruar me OST kontratën për shërbimin e transmetimit (kontratë tip) miratuar nga ERE me Vendim nr.23 datë 15.02.2017, ndryshuar me Vendim nr.99 datë 04.07.2017, me një tarifë të përcaktuar për vitin 2023, të miratuar nga ERE me vendim nr. 72, datë 13.04.2022 “Mbi miratimin e tarifës së transmetimit të energjisë elektrike për periudhën 2022-2024”.

Të dhëna e lartpërmendura janë të publikuara edhe në website-in zyrtar të OST. Kjo marrëveshje siguron shërbimin e transmetimit për pjesëmarrësit të tregut në mënyrë transparente dhe jo diskriminuese, duke përbushur në këtë mënyrë detyrimin e përcaktuar në programin e pajtuëshmërisë.

Nga data 12 Prill 2023, në vijim të zhvillimeve në Sektorin Elektroenergjetik, pas miratimit nga ERE të Rregullave të Tregut të Energjisë Elektrike (Rregullat e Alpex, Përkufizimet, Procedura e Tregimit, si dhe Procedura e Klerimit dhe Shlyerjes) me Vendimin Nr. 347, datë 27.12.2022, nga OST është bërë njoftimi për pjesëmarrësit e tregut të energjisë duke sqaruar se:

- (i) në përputhje me parashikimet e Vendimit të ERE Nr. 126, datë 17.05.2021 “Mbi Miratimin e Regullores për Integritetin dhe Transparencën e Tregut me Shumicë të Energjisë (Remit)”, çdo Pjesëmarrës Tregu apo aplikues i ri duhet të regjistrohet pranë Entit Rregullator të Energjisë në regjistrin e REMIT;
- (ii) Për t’u regjistruar si “Palë Përgjegjëse Balancuese” çdo palë e interesuar duhet të plotësojë formularët e publikuar në faqen zyrtare të OST sh.a., me plotësimin e të cilëve do të vijohet me nënshkrimin e Marrëveshjes për Palën Përgjegjëse Balancuese për regjistrim në Tregun Shqiptar të Balancimit.

Gjithë dokumentacioni dhe informacioni i nevojshëm për palët është i publikuar në faqen zyrtare të OST në rubrikën “Tregu i Shqiptar i Balancimit”.

Në vijim të këtij procesi, lista e subjekteve të regjistruar në tregun balancues të energjisë elektrike si Palë, Grup Përgjegjës për Balancim apo Ofrues i Shërbimit të Balancimit për vitin 2023 paraqitet më poshtë:

Regjistri i Ofruesve të Shërbimit të Balancimit të Tregut Shqiptar të Balancimit:

Nr.	Kodi	Kompania
1.	PPB-001	GSA sh.p.k
2.	PPB-003	ReNRGY Trading Group sh.p.k.
3.	PPB-005	GEN-I Tirana sh.p.k.
4.	PPB-007	Energji Ashta sh.p.k.
5.	PPB-009	Danske Commodities Albania sh.p.k.
6.	PPB-010	NOA Energy Trade sh.p.k.
7.	PPB-011	Ayen Energy Trading Sh.a
8.	PPB-012	Ayen AS Energji Sh.a
9.	PPB-013	EZ-5 Energy shpk

Raporti i Pajtueshmërisë për vitin 2023

Nr.	Kodi	Kompania
1.	PPB-001	GSA sh.p.k
10.	PPB-014	AXPO Albania Sh.a
11.	PPB-015	KESH sh.a
12.	PPB-016	Energy Financing Team Tirana
13.	PPB-018	Kurum International SHA
14.	PPB-019	ENER TRADE Sh.p.k
15.	PPB-020	FURNIZUESI I TREGUT TË LIRË
16.	PPB-021	Devoll Hydropower sh.a.
17.	PPB-023	OPERATORI I SITEMIT TE SHPERNDARJE
18.	PPB-027	Lengarica &Energy sh.p.k
19.	PPB-030	TIRANA INTERNATIONAL DEVELOPMENT
20.	PPB-031	INFO Telecom sh.p.k.
21.	PPB-032.	DITEKO sh.p.k
22.	PPB-033	Spe Gjadër sh.p.k.
23.	PPB-034	FURNIZUESI I SHËRBIMIT UNIVERSAL Sh.a
24.	PPB-035	AlbEsp Trading & Consulting sh.p.k.
25.	PPB-037	Hec-i Bishnica1,2 sh.p.k.
26.	PPB-038	Heci Tervolit sh.p.k.
27.	PPB-039	ADA Solar SE sh.p.k.
28.	PPB-040	Lajthiza Invest Sh.a
29.	PPB-041	FUTURE ENERGY TRADING AND DYNAMICS sh.p.k.
30.	PPB-042	DRAGOBIA ENERGY sh.p.k.
31.	PPB-043	Korça Photovoltaik Park sh.p.k.
32.	PPB-044	SUN BEAT SYSTEM sh.p.k.
33.	PPB-045	New Technolgy Solution Production (NTSP) sh.p.k.
34.	PPB-046	TREN SUN SYSTEM sh.p.k.
35.	PPB-051	ENERGY 24 sh.p.k.
36.	PPB-052	ENSCO Trading (Albania) sh.p.k.
37.	PPB-056	NATYRE ENERGY sh.p.k.
38.	PPB-057	G.S.K sh.p.k.
39.	PPB-058	PROINFINIT CONSULTING sh.p.k.
40.	PPB-059	SOLE 24 DOOEL Shkup-Dega në Shqipëri
41.	BRP-060	Duferco Shqipëria sh.p.k.
42.	PPB-061.	KARAVASTA SOLAR sh.p.k

Regjistri i Ofruesve të Shërbimit të Balancimit të Tregut Shqiptar të Balancimit:

Nr.	Kodi i regjistrimit	Kompania
1.	OSHB-001	Ayen As Energji Sh.a
2.	OSHB-002	KESH sh.a
3.	OSHB-004	Devoll
4.	OSHB-005	Hydropower sh.a Kurum International Sh.a

Regjistri i Grupeve të Balancimit të Tregut Shqiptar të Balancimit:

Nr.	Emërtimi i Grupit të Balancimit
1	Grupi i Balancimit KESH sh.a.

2	Grupi i Balancimit GSA Sh.p.k
3	Grupi i Balancimit "FURNIZUESI I TREGUT TË LIRË sh.a." FTL sh.a.", "OSSH sh.a.", "FSHU sh.a." dhe 188 prodhuesit me përparësi të energjisë elektrike.

4.1.4.2 Prokurimi i energjisë për mbulimin e humbjeve në rrjetin e transmetimit

Referuar ligjit për sektorin e energjisë, rregullave të përkohshme të tregut, rregullave të balancimit si dhe akteve të tjera rregullatore, OST prokuron energjinë elektrike për mbulimin e humbjeve në rrjetin e transmetimit si dhe për rezervën e energjisë dhe shërbimet e tjera ndihmëse, të kërkuara për operimin e sigurt të sistemit, bazuar në parimet e transparencës, mosdiskriminimit, rregullave të tregut dhe kostos minimale.

Në zbatim të Vendimit të Këshillit të Ministrave Nr.456, datë 29.6.2022 "Për miratimin e kushteve për vendosjen e detyrimit të shërbimit publik, që do të zbatohen ndaj të licencuarve në sektorin e energjisë elektrike, të cilët ushtrojnë aktivitetin e prodhimit, transmetimit, shpërndarjes dhe furnizimit me energji elektrike", u vendos që gjatë periudhës së gjendjes së emergjencës në furnizim me energji elektrike (deri në 31 Dhjetor 2022), vendosur me VKM Nr. 584 datë 08.10.2021 "Për shpalljen e gjendjes së emergjencës në furnizimin me energji elektrike" (i ndryshuar), sasia e energjisë për mbulimin e humbjeve do të sigurohej nga shoqëria publike e prodhimit, e ngarkuar me detyrimin e shërbimit publik, pra KESH. Kjo shoqëri furnizon Operatorin e Sistemit të Transmetimit me të gjithë sasinë e nevojshme, për mbulimin e humbjeve, me çmimin e blerjes së energjisë nga prodhuesit me përparësi hidrike, me çmimin e rregulluar të blerjes së energjisë nga prodhuesit me përparësi hidrike, ku çmimi vjetor i blerjes së energjisë elektrike, që do t'u paguhet prodhuesve ekzistues me përparësi do të jetë 8565.2 Lekë/MWh, (për periudhën 02.07.22 – 08.02.2023) dhe 10,000 Lekë/MWh (për periudhën 09.02.23 – 11.04.2023). Kjo sasi energjie është siguruar në bazë të kontratës ndërmjet shoqërisë publike të prodhimit dhe Operatorit të Sistemit të Transmetimit, me nr. Prot 4670 date 27.07.2022 dhe e miratuar nga ERE me vendimin nr. 230 datë 12.09.2022.

Edhe për periudhën 01.01.2023 - 11.04.2023, në bazë të Vendimit të Këshillit të Ministrave Nr.456, datë 29.06.2022 "Për miratimin e kushteve për vendosjen e detyrimit të shërbimit publik, që do të zbatohen ndaj të licencuarve në sektorin e energjisë elektrike, të cilët ushtrojnë aktivitetin e prodhimit, transmetimit, shpërndarjes dhe furnizimit me energji elektrike", sasinë e energjisë për mbulimin e humbjeve në rrjetin e transmetimit janë siguruar nga KESH me çmimin e rregulluar të blerjes së energjisë nga prodhuesit me përparësi hidrike, ku çmimi vjetor i blerjes së energjisë elektrike, që do t'u paguhet prodhuesve ekzistues me përparësi do të jetë 8565.2 Lekë/MWh, (për periudhën 01.01.23 – 08.09.2023) dhe 10,000 Lekë/MWh (për periudhën 09.02.23 – 11.04.2023).

Prej datës 12 Prill 2023 prokurimi i energjisë për mbulimin e humbjeve kryhet nëpërmjet platformës ALPEX, ku ALPEX do të sigurojë shlyerjen e volumit të kontraktuar në ALPEX DAM, sipas Rregullave të Tregut dhe, nëse, çmimi klerues për ato Njësi Kohore të Tregut në DAM është më i lartë se çmimi i kontratës (me KESH sh.a), Shitësi do të kompensojë Blerësin për diferencën midis çmimit klerues për ato Njësi Kohore të Tregut në DAM dhe çmimit të kontratës.

Nga verifikimi i faqes online të OST rezultojnë që është pasqyruar i gjithë informacioni i duhur për procesin e prokurimit të humbjeve, si dhe rezultatet e dalës nga prokurimi, duke ju përmbajtur kërkesave të përcaktuara në pikat 25 dhe 35 të Programit të Pajtueshmërisë.

4.1.4.3 Ankandet mbi alokimin e kapaciteteve

OST si Operator i Sistemit të Transmetimit në Republikën e Shqipërisë, është i ngarkuar të përcaktojë vlerat e kapacitetit transmetues ndërkufitar dhe rakordimin e tyre me TSO-të fqinje në përputhje me kriteret e përcaktuara nga ENTSO-E (Rrjeti Europian i Operatorëve të Transmetimit të Energjisë Elektrike).

Në përputhje me kërkesat e Rregullores (KE) 714/2009 të Parlamentit Evropian dhe të Këshillit “Mbi kushtet për hyrjen në rrjet për shkëmbimet ndërkufitare të energjisë elektrike” dhe Traktatit të Komunitetit të Energjisë, Zyra Rajonale e Alokimit të Kapaciteteve “SEE CAO” realizon procedurat e ankandave për alokimin e kapaciteteve të interkonjeksionit në të dyja drejtimet, ndërmjet Zonave të Kontrollit të OST-ve Pjesëmarrëse të Europës Juglindore, ku OST merr pjesë si bashkëpronare me vota të barabarta. Nëpërmjet ankandave të zhvilluara në këtë zyrë, bëhet alokimi i kapaciteteve ndërkufitare në të dy drejtimet, për kufirin AL-Greqi dhe AL-Mal i Zi, në bazë të “Rregullave të Harmonizuara të alokimit të kapaciteteve të interkonjeksionit për vitin 2018 për Zyrën e Koordinimit të Ankandave të Kapacitetit të Interkonjeksionit në Europën Juglindore SEE CAO” miratuar me vendin të ERE nr. 154, datë 28.09.2017.

Përsa kohë Kosova nuk njihet si Bllok më vete nga ana e ENTSO-e, deri në 15 Dhjetor 2021, ankandet për alokimin e kapaciteteve të interkonjeksionit për kufirin AL-KS janë kryer nga OST nëpërmjet platformës elektronike online DAMAS, në bazë të “Rregullave për alokimin e kapaciteteve” të miratuara me vendim të ERE nr. 140, datë 22.11.2013, të ndryshuar me Vendimet nr. 61, datë 07.07.2014, nr. 76, datë 26.05.2017 dhe nr.200, datë 03.09.2018.

Këto Rregulla specifikojnë procedurat dhe kriteret e ankandit për alokimin e kapaciteteve disponibël ndërkufitar, në të dy drejtimet import/eksport, ndërmjet zonës së kontrollit të OST sh.a dhe Operatorëve të Sistemit të Transmetimit të vendeve fqinje, përcaktojnë kërkesat që pjesëmarrësit e tregut duhet të përmbushin për të marrë pjesë në ankandet Vjetore, Mujore dhe Alokimin Ditor, procedurat e zhvillimit të ankandit, dhënien e të drejtës së transmetimit fizik, kushtet për akses në tregun sekondar të së drejtës së transmetimit fizik dhe shfrytëzimin e të drejtës së transmetimit fizik.

Në takimin e RGCE Plenare të Europës Kontinentale, në ENTSO-E, të zhvilluar në datë 29 Shtator 2020, Operatorët e Transmetimit u shprehën mbi aprovimin për njohjen e zonës së kontrollit të Operatorit të Transmetimit të Kosovës (KOSTT) dhe qëllimin për t'u bashkuar me OST sh.a. në një bllok kontrolli.

Me hyrjen në fuqi të Marrëveshjes së lidhjes së KOSTT me ENTSO-E, Kosova njihet si zonë kontrolli e pavarur, ku në bashkëpunim me Operatorin e Sistemit të Transmetimit - OST dhe bazuar në marrëveshjen për krijimin e bllokut të kontrollit Shqipëri-Kosovë, do të operojnë brenda këtij blloku, në përputhje me rregullat e ENTSO-E. Me njohjen e KOSTT si zonë kontrolli, të gjithë proceset ndërkufitare do të zhvillohen me kufirin OST-KOSTT.

Në vazhdimësi të këtyre hapave, KOSTT ka njoftuar SEE CAO-n mbi vendimin e RGCE për hyrjen në fuqi të marrëveshjes së lidhjes së KOSTT me ENTSO-E dhe qëllimin e KOSTT për të firmosur marrëveshjen e shërbimeve me SEE CAO për vitin 2021.

SEE CAO ka përgatitur ndryshimet përkatëse të Rregullave të Harmonizuara të Alokimit të kapaciteteve të interkonjeksionit të SEE CAO, me qëllim aplikimin e tyre në kushtet e përfshirjes edhe të KOSTT si përfituese e shërbimeve të SEECAO. OST ka përcjellë në ERE për miratim “Rregullat e Harmonizuara të Alokimit të SEE CAO, për kufijtë Shqipëri – Greqi, Shqipëri – Mal i Zi dhe Shqipëri – Kosovë, të cilat kanë hyrë në fuqi dhe janë bërë të aplikueshme që nga data 1 Janar 2021”, miratuar me vendim të ERE-s nr. 197, datë 26.11.2020.

Gjithshtu, me vendim nr. 280, datë 01.11.2022, Bordi i ERE ka miratuar Rregullat e Harmonizuara të Alokimit të SEE CAO, për kufijtë Shqipëri-Greqi, Shqipëri-Mali i Zi dhe Shqipëri-Kosovë si dhe anekset e këtij dokumenti, të cilat do të aplikohen nga data 1 Janar 2023, datë në të cilën rregullat e miratuara me vendim nr. 197, datë 26.11.2020 janë shfuqizuar.

Ky proces monitorohet nga ERE, sipas përcaktimeve të rregullave të lartpërmendura. OST e konkretisht Drejtoria e Shërbimeve të Tregut gjatë vitit 2023 ka dërguar informacion periodik çdo 3 muaj, në rrugë elektronike mbi procedurat e ankandeve të zhvilluara nga OST.

Nga monitorimi i kryer, rezulton se në faqen zyrtare të OST është publikuar i gjithë informacioni mbi ankandet për alokimin e kapaciteteve sipas përcaktimeve të pikës 9 të Rregullave për alokimin e kapaciteteve.

Gjithashtu, konstatohet se ky proces i kryer nga OST, i ka ofruar shërbimin të gjithë pjesëmarrësve të tregut të energjisë elektrike, me të njëjtat terma dhe kushte dhe në mënyrë jodiskriminuese.

4.1.4.4 Palët përgjegjëse për balancim

Një nga detyrat e Operatorit të Sistemit të Transmetimit të përcaktuara shprehimisht në Ligjin për Sektorin e Energjisë Elektrike, është kryerja e balancimit të sistemit, mbështetur në parime objektive, transparente e jodiskriminuese, në përputhje me Kodin e Transmetimit dhe rregullat e tregut.

Në bazë të Rregullave të Tregut Shqiptar të Balancimit të Energjisë Elektrike, miratuar me vendim të Bordit të ERE-s nr. 106, datë 02.07.2020, OST është përgjegjëse për ruajtjen e sigurisë së sistemit dhe për prokurimin e shërbimeve balancuese nga ofruesit e shërbimeve të balancimit (OSHB) në mënyrë që të garantojë sigurinë operationale në sistem.

Krijimi i tregut të balancimit:

Krijimi dhe vënia në funksionim e Tregut të Balancimit të energjisë elektrike, në kohë reale për Shqipërinë (ABM) është një hap i rëndësishëm për sektorin elektroenergjistik në vend, në përputhje me detyrimet e Shqipërisë përballë Traktatit të Komunitetit të Energjisë si dhe Memorandumin e Mirëkuptimit – WB6 MoU (i nënshkruar midis Operatorëve të Sistemit të Transmetimit, Autoriteteve Rregullatorë Kombëtare në fushën e energjisë, Bursave të Energjisë (PX) dhe Ministrive përgjegjëse për energjinë të shteteve përkatëse të Ballkanit Perëndimor si pjesë e procesit "WB6" të drejtuar nga Sekretariati i Komunitetit të Energjisë.

ERE me Vendim Nr. 106, datë, 02.07.2020 “Mbi miratimin e Rregullave të Tregut Shqiptar të Balancimit të Energjisë Elektrike” ka miratuar këto rregulla, të cilat ishin të detyrueshme për t’u zbatuar nga pjesëtarët e tregut të energjisë elektrike pa efekte financiare deri në datën 31.12.2020, datë e cila u shty me Vendimin e ERE nr. 275, datë 28.12.2020”, sipas të cilit Tregu Shqiptar i Balancimit, do të ishte funksional më datën 1 Prill 2021.

Nga data 1 Prill 2021, OST ka implementuar tregun balancues konform rregullave të tregut shqiptar të balancimit dhe shërbimet balancuese aktualisht prokurohen me bazë tregu.

Tregu i Balancimit i lejon OST të përmbushë detyrimet e saj lidhur me balancimin e sistemit në kohë reale duke siguruar shërbimet e nevojshme në kohë reale bazuar në parimet e tregut të hapur, transparent dhe jodiskriminues.

Në këtë kuadër, OST kryen nëpërmjet SEE CAO:

- Ankandet e Angazhimit për Disponueshmëri për sigurimin e kapacitetit rezervë për balancimin e sistemit si dhe për llogari të KOSTT, referuar marrëveshjes për ndarjen e rezervave OST-KOSTT;
- Ankandet e Angazhimit për Shpërndarje për sigurimin e energjisë balancuese për balancimin e sistemit si dhe për llogari të KOSTT, referuar marrëveshjes për ndarjen e rezervave OST-KOSTT

Mbi zbatimin e marrëveshjes për shlyerjen financiare të devijimeve ndërkufitare:

Në vijim të përmbushjes së detyrimeve që OST ka si palë e ENTSO-E, OST si operatori në qendër të mekanizmit balancues, përgjegjës për ruajtjen e balancës së sistemit elektroenergjitik, është gjithashtu përgjegjës për shkëmbimin ose ndarjen e shërbimeve të balancimit me operatorët e sistemit të transmetimit të shteteve fqinj.

Në zbatim të Marrëveshjes FSKAR për shlyerjen financiare të devijimeve ndërkufitare, të nënshkruar nga të gjitha TSO-të e zonës sinkrone Europiane dhe vendimit të ENTSO-E, OST ka filluar implementimin e saj prej datës 1 Qershor 2021, ku kompensimi i devijimeve të paqëllimshme ndërkufitare, nuk do të bëhet më tej në natyrë, por palët (TSO-të) do të kompensojnë njëra-tjetrën financiarisht.

Përsa më sipër, janë njoftuar gjithë pjesëmarrësit e tregut se duhet të deklarojnë skedulim të balancuar duke patur parasysh faktin që janë financiarisht përgjegjëse për disbalancat kundrejt OST, sikurse rrjedhimisht OST është financiarisht përgjegjëse për devijimet në interkonjeksion kundrejt zonës sikrone.⁵

Nga monitorimi rezulton se marrëdhënia e OST me palët përgjegjëse për balancim, rregullohet mbi baza transparence dhe mosdiskriminimi. Gjithë informacioni i nevojshëm mbi këtë proces është i publikuar në website-in e OST.

4.2 Konfidencialiteti i të dhënave dhe i informacionit të ndjeshëm tregtar

Referuar pikës 28 të Programit të Pajtueshmërisë, OST duhet të sigurojë konfidencialitetin e informacionit të ndjeshëm tregtar të siguruar nga OST gjatë aktiviteteve funksionale dhe/ose

⁵ Informacion i marre prane Drejtorise se Sherbimeve te Tregut

komerciale dhe duhet të marrë të gjitha masat e arsyeshme dhe të nevojshme për të shmangur shpërndarjen diskriminuese të informacionit të ndjeshëm tregtar në lidhje me aktivitetet të cilat përmbajnë vlera tregtare për persona të tjerë.

Për të verifikuar përmbushjen e këtij detyrimi, është kërkuar informacion mbi sistemet e teknologjisë së informacionit që OST ka në administrim, të dhënat që hidhen në këto sisteme si dhe të dhënat që merren nga palët e treta nëpërmjet këtyre sistemeve.

4.2.1 Sistemet e Teknologjisë së Informacionit

Një nga funksionet kyçe të Operatorit të Sistemit të Transmetimit është të zhvillojë sistemin e transmetimit në përputhje me kërkesat afatgjata të furnizimit të vendit me energji elektrike si dhe të koordinojë zhvillimin e rrjetit si brenda vendit ashtu dhe me fqinjët. Programet dhe sistemet kompjuterike të cilat shërbejnë për komandimin apo monitorimin e rrjetit elektrik zënë një vend të vecantë dhe janë në fokus të vazhdueshëm përse i përket sigurisë së tyre apo përditësimeve që nevojiten. Gjithashtu OST zotëron një rrjet të brendshëm të transmetimit të të dhënave i cili përbëhet nga kablla OPGW të pajisur me fibra optike për lidhjet midis nënstacioneve dhe nga kablla LAN për rrjetet lokale të njëjësive apo nënstacioneve të OST.

OST ka në pronësi dhe përdor disa sisteme kompjuterike të cilët shërbejnë për menaxhimin e rrjetit energjistik brenda vendit si dhe në linjat e interkonjeksionit. Gjithashtu OST zotëron edhe sisteme të cilat shërbejnë për shkëmbimin e informacionit me të tretët siç janë ENTSO-E, KESH sh.a., Operatorët e ndryshme privat apo shtetëror, Hec-e apo nënstacione.

Sistemi SCADA/EMS (Qendra Kombëtare e Kontrollit)

Sistemi SCADA/EMS (Sistemi i Kontrollit dhe Grumbullimit të të Dhënave/Sistemi i Menaxhimit të Energjisë) shërben për operimin e sistemit energjetik. Ky sistemi përveç se është një zgjidhje efikase për operimin e sistemit është gjithashtu një sistem informatik i cili i siguron OST-së, si vendimmarrës në lidhje me funksionimin e sistemit të transmetimit, informacione të besueshme mbi proceset, duke u mundësuar kështu operatorëve të menaxhojnë sistemin e energjisë në një mënyrë optimale. Platforma e tij e hapur dhe e gjithanshme lejon integrim të lehtë të sistemeve të tjera informative të shërbimeve duke ruajtur nivele të larta të sigurisë së IT. Aplikacionet e sistemit SCADA/EMS mund të përshtaten për kontroll dhe analizë në kohë reale si dhe për qëllime optimizimi dhe planifikimi. Në Sistemin kryesor SCADA të OST monitorohen në kohë reale të gjitha të dhënat që operohen nga n/stacionet 220/400 kV dhe n/stacionet më të rëndësishme 110 kV. Stacioni kryesor i Sistemit SCADA/EMS është instaluar në ambientet e QDK, OST. Për të garantuar nivelin më të lartë të disponueshmërisë dhe besueshmërisë, sistemi është plotësisht redundant në drejtim të infrastrukturës Hardware dhe Software.

Sistemi Emergjent i Kontrollit (ECC)

Sistemi ECC operon në konsistencë me Qendrën ekzistuese Kombëtare të Kontrollit (QDK), e implementuar në një nga nënstacionet e OST. Implementimi i një sistemi Emergjent Kontrolli ka ardhur si pasojë e zbatimit të direktivave të ENTSO-E mbi garantimin e vazhdueshmërisë së proceseve për OST-në, e cila duhet të ketë në dispozicion në çdo kohë dhe pa ndërprerje vëzhgueshmërinë e Rrjetit të Transmetimit edhe në rastet e dështimit të sistemit kryesor për

arsye të ndryshme. Sistemi ECC punon në mënyrë të pavarur nga sistemi SCADA/EMS i QDS, por përdor të njëjtat burime të të dhënave dhe të njëjtin rrjet telekomunikacioni.

Electronic Highway

OST, në zbatim të direktivave kryerose të ENTSO-E, ka implementuar edhe nyjen e komunikimit për realizimin e shërbimeve të cilat shfrytëzojnë rrjetin e Electronic Highway. OST është pjesë zyrtare e Electronic Highway. Kjo nyje ndodhet në Qendrën Kombëtare të Kontrollit, në objektet e OST. Për garantimin e nivelit më të lartë të besueshmërisë dhe disponueshmërisë, sistemi është plotësisht redundant në infrastrukturë. Në kuadër të këtij projekti, OST shkëmben të dhëna në kohë reale me IPTO, CGES, ENTSO-E, nëpërmjet një rrjeti të dedikuar e të sigurtë, sipas të gjithë rekomandimeve të ENTSO-E. OST ka implementuar edhe shërbimet e tjera të kërkuara nga ENTSO-E për të cilat EH është vetëm mjet transmetues i tillë si sistemi EAS.

ENTSO-E Awareness System (EAS)

EAS është një platformë e centralizuar e cila ju lejon Operatorëve të Sistemit të Transmetimit të shkëmbejnë të dhëna në kohë reale. EAS është një platformë informuese e cila ju pasqyron OST-ve partnere një pamje globale dhe në kohë reale të rrjetit europian të transmetimit. Operimi i kësaj platforme është shumë i dobishëm në rastet e një avarie apo situatë kritike në rrjet, pasi informacioni i paraqitur ju jep mundësinë operatorëve për të identifikuar origjinën e problemit, për të realizuar një vlerësim më të mirë të kushteve dhe arsyeve që dërguan në këtë situatë dhe mund të ndihmojë në zgjidhjen e problemit. Përveç dërgimit në mënyrë automatike të të dhënave kryesore të sistemit tonë, operatorët raportojnë çdo ngjarje e cila ndikon në ndryshimin e gjëndjes së sistemit duke ndryshuar treguesin e gjëndjes së sistemit dhe duke paqsyruar arsyen e ndryshimit të gjëndjes së sistemit. Çdo operim në këtë sistem realizohet bazuar në dokumentin e Kodit të Rrjetit (si Udhëzues i Operimit të Sistemit).

Sistemet Lokale SCADA

Sistemet SCADA lokale shërbejnë si nyje periferike për marrjen e të dhënave dhe transmetimit të tyre drejt qendrave të kontrollit si dhe për automatizimin e proceseve që kryhen nëpër n/ST në pronësi të OST-së. Të dhënat ndërmjet sistemeve SCADA/EMS, SCADA/ECC dhe nyjeve periferike transmetohen duke përdorur një protokoll të caktuar duke shfrytëzuar rrjetin e Telekomunikacionit të OST sh.a. Këto sisteme ndërveprojnë me të dy qendra të kontrollit në distance në të njëjtën kohë. Sistemet lokale SCADA janë plotësisht redundant. Për të siguruar funksionimin normal të sistemit edhe në rastet kur një nga elementet dështon, këto sisteme sigurojnë mbështetje në nivel serverash dhe posteve të punës Scada për operatorët.

Platforma e Operimit të Tregut

OST është e detyruar të sigurojë transmetim të sigurt dhe të besueshëm të energjisë, kontroll efikas të sistemit energjetik të ndërlidhur me sistemet e energjisë të vendeve të tjera, zhvillim optimal dhe të qëndrueshëm të sistemit të transmetimit që synon përmbushjen e nevojave të klientëve dhe të gjithë shoqërisë, sigurimin e funksionimit dhe zhvillimit të tregut shqiptar të balancimit të energjisë elektrike si dhe integrimin e tij në tregun rajonal dhe europian të brendshëm të energjisë elektrike.

Për të përmbushur të gjitha kërkesat e sipërpërmendura, nga muaji Dhjetor 2023, OST ka implementuar Platformën NOVITA. Kjo platformë ofron zgjidhje të automatizuara për të trajtuar proceset që OST duhet të përmbushë në mënyrë që të jetë në pajtim me standardet. Platforma NOVITA është e organizuar në trajtë modulare, ku modulet janë të ndërlidhur mes tyre dhe kryejnë këto funksione:

- Alokimi i kapacitetit nderkufitar;
- Accounting dhe Settlement duke kryer përlogaritjen e flukseve në pikat e interkonjeksionit të cilat vijnë nga sistemi i matjes online;
- Skedulimi ndërkufitar duke analizuar zonën ku do të veprojnë çdo partner si dhe marrjen e informacionit për procesin e Day-Ahead apo Intraday, si dhe Skedulimi i brendshëm.
- Mekanizmi i balancimit;
- Ankandin e Sherbimeve Ndihmëse;
- Menaxhimi i të llogaritjeve të disbalancave të paleve të tregut;
- Komunikimi me platformen e transparencës së ENTSO-E;
- Komunikimi me platformen e ALPEX.

Platforma e Sistemit të Matjes

Platforma e sistemit të matjes është e përbërë nga platforma kryesore e menaxhimit të energjisë elektrike dhe nga platforma mbështetëse (Backup). Të dy platformat janë në lidhje paralele funksionimi.

Sistemi i komunikimit ndërmjet platformave dhe pikave të matjes (matesit kryesor dhe kontrollues) realizohet nëpërmjet rrjetit GSM të ofruara nga Vodafone Albania dhe Telekom Albania, rrjetit GPRS të ofruara nga kompanitë celulare ALBtelekom dhe Telekom Albania duke përdorur komunikimin IPsec VPN dhe TCP nëpërmjet OPGW të Rrjetit të Telekomunikacionit të OST.

Për të garantuar nivelin më të lartë të disponueshmërisë dhe besueshmërisë, sistemi është i mbyllur nga rrjeti i jashtëm dhe i lejueshëm vetëm nga adresa IP të dedikuara. Gjithashtu është i ndërtuar me mbrojtje nga Firewall dhe Antivirus të licensuar dhe rinovuara sipas afateve në kohë.

Platforma e sistemit të matjes është në komunikim të dedikuar me platformën e menaxhimit të Operatorit të Tregut "NOVITA". Platforma e sistemit të matjes transmeton të dhëna nëpërmjet protokollit FTP në format CVS ose xml, ose nëpërmjet ndërfaqes Web për marrjen e të dhënave nga operatori i tregut. Nëpërmjet këtij procesi realizohet leximi dhe dërgimi automatik i të dhënave të energjisë elektrike nga linjat e interkonjeksionit në platformën e ENTSO-E.

Platforma e sistemit të matjes mundeson komunikim me sistemet SCADA dhe MiniSCADA me ndërfaqen e Portës së të Dhënave SCADA.

Gjenerimi i të dhënave të platformës së Menaxhimit të Energjisë Elektrike realizohet nëpërmjet ndërfaqes Web e cila lejon dhe kufizon aksesin bazuar në adresat IP si nga brenda ashtu dhe nga jashtë rrjetit.

Aksesimi i të dhënave në ndërfaqen Web është i menaxhueshëm nga Administratori i rrjetit sipas kërkesave të përdoruesve të brendshëm të OST të autorizuar më parë.

Sistemi Oracle EBS

Ky sistem përdoret për përpunimin e të gjitha të dhënave financiare të OST sh.a. duke menaxhuar në këtë mënyrë faturat dhe pagesat. Sistemi në fjalë gjithashtu është i integruar me sistemin e burimeve njerëzore i cili shërben për menaxhimin e punonjësve të kompanisë. Në këtë sistem gjithashtu ruhet dhe dokumentacioni i OST në mënyrë elektronike.

Sistemi PSSE

Ky sistem përdoret për krijimin e modeleve të rrjetit sipas formateve të kërkuara nga ENTSO-E.

Sistemi ODMS

Ky sistem është krijuar nga ENTSO-E dhe shërben për shkëmbimin e modeleve të rrjetit midis TSO-ve pjesë e saj. OST sh.a. i kalon modelet e rrjetit në sistemin ODMS dhe më pas i dërgon drejt ENTSO-E.

Sistemi Antivirusit Check Point

Ky sistem antivirusi është i instaluar në çdo kompjuter apo server të OST sh.a. dhe kryen mbrojtjen e pajisjeve elektronike nga viruse të ndryshëm. Ky sistem është i pajisur me një sistem monitorimi qendror në mënyrë që të mundësojë menaxhimin më të thjeshtë të kompjuterëve si dhe të rrjetit.

Sistemi WebProxy

Ky sistem monitoron të gjithë trafikun e internetit të krijuar nga përdoruesit apo pajisjet e OST sh.a. dhe kryen bllokimin e faqeve të padëshiruara apo të faqeve që përmbajnë viruse. Ky sistem është i pajisur me një sistem monitorimi qendror në mënyrë që të mundësojë menaxhimin më të thjeshtë të kompjuterëve si dhe të rrjetit.

Sistemi i mbrojtjes së email-eve

Ky sistem monitoron gjithë trafikun e email-eve që vijnë drejt OST sh.a. duke i analizuar ata dhe duke bërë kategorizimin e tyre. Ky sistem krye mbrojtjen e përdoruesve të email-it nga email-e të tipit SPAM.

OPDE (Operational Planning Data environment)

OPDE është një platforme në të cilën përcaktohen kërkesat minimale të Planifikimit Operativ me qëllim sigurimin e proceseve koherente dhe të koordinuara të planifikimit operativ të Zonave të Sinkronizuara të zbatueshme për të gjithë përdoruesit e rrjetit me rëndësi specifike si dhe të gjithë Operatorët e Sistemit të Transmetimit.

Protokollet dhe çertifikatat për standartet e sigurisë ofrohen nga ENTSO-E dhe konfigurohen nga administratorët e sistemit në server të veçantë në ambientet e OST.

SharePoint

SharePoint është një platformë aplikative në web, e përqendruar dhe e mbrojtur, që i ofron shoqërisë mbështetje për menaxhimin e të dhënave, përmbajtjeve dhe dokumentave në mënyrë të thjeshtë dhe të sigurt, duke përmirësuar procesin e punës. Microsoft SharePoint lejon krijimin e website-ve si dhe menaxhimin e portaleve intranet dhe extranet. Sigurinë e huazon drejtpërdrejt nga Active Directory, për sa i përket autentifikimit të userave.

Sistemi JPuna

është një system i cili kryen këto funksione:

- Kontrolli dhe monitorimi i punëve në terren
- Administrimi i remonteve
- Evidentimi i Defekteve
- Evidentimi i Aseteve
- Rregjister dhe historik i defekteve
- Njoftim stafi për remonte të planifikuara
- Menaxhimi i burimeve njerezore dhe Vleresim efektiv të punonjësve në njësitë operative.
- Aksesimi i Sistemit Jpuna realizohet si në rrjetin e OST dhe jashtë saj.

Phasor Measuring Unit - Wide Area Monitoring System

OST gjate vitit 2019, krahas sistemeve teknologjike ekzistuese ne operim, ka implementuar sistemin e Analizimit të Rrjetit nëpërmjet PMU-WAMS (Phasor Measuring Unit - Wide Area Monitoring System). WAMS është një sistem i përbërë nga disa elementë të cilat monitorojnë parametra të ndryshëm të sistemit elektroenergjitik, në kohë reale. Sistemi WAMS eshte ne shfrytëzim vetem per OST, duke mos ofruar të dhëna në mënyrë direkte për palët e treta.

Të dhënat e siguruar në një qendër kontrolli nga një rrjet WAMS janë të ngjashme me të dhënat e siguruar nga SCADA. Disponueshmëria dhe integriteti i të dhënave janë objektivat kryesore të sigurisë. Matja e tensionit dhe rrymave me njësi matëse fazorësh (PMU) japin mundësi të reja në përpunimin e të dhënave dhe rritjen e dinamikës së sistemit. Qëllimi kryesor i përdorimit është monitorimi i vazhdueshëm i parametrave dinamike të sistemit energjetik për dy role të përdoruesit: operatori i rrjetit dhe analisti i sistemit.

Software i Monitorimit të Sistemit (SIGUARD) merr të dhënat nga PMU-të të cilat janë instaluar në linjat e lartpërmendura dhe komunikon me programin SIGUARD nëpërmjet një sistemi të përshtatshëm të komunikimit.

Softweri WAMS ofron te gjitha funksionet si:

- Përqendrimi i të dhënave
- Ruajtja e të dhënave
- Rikthimin e të dhënave
- Përpunimin e të dhënave
- Analiza e të dhënave të transmetimit
- Shfaqja e të dhënave

4.2.2 Siguria e sistemeve te informacionit

Nga informacioni i siguruar pranë Drejtorisë së Shërbimeve të Teknologjisë së Informacionit dhe Drejtoria e Shërbimeve të Automatizuara të Rrjetit rezulton se janë marrë një sërë masash për të rritur sigurinë e informacionit dhe të sistemeve dhe konkretisht:

- Metodologjia e përdorur për të identifikuar dhe menaxhuar pikat e dobëta të sistemeve të informacionit

Metodologjia e përdorur për të identifikuar pikat e dobëta të sistemeve në shfrytëzim është duke monitoruar më mënyrë të vazhdueshme aktivitetet që përbëjnë risk. Këto aktivitete identifikohen në bazë të procedurave të standartizuara të riskut, identifikim i cili kryhet çdo 6-muaj. Në zbatim të rekomandimeve nga Drejtoria e Riskut, për çdo incident raportohet sipas procedurave më poshtë:

- PRO-RISK-001 Procedura e Raportimit të Ngjarjeve me Risk Operacional - V.1.0 signed;
- PRO/6.1, 8.2 & 8.3 Procedura për vlerësimin e rrezikut.

Për çdo incident të mundshëm realizohen analizat e nevojshme teknike, mbi të cilat merren masat e duhura.

- Software për të monitoruar dhe parandaluar rreziqet gjatë navigimit në internet, përdorimit të postës elektronike si dhe mbrojtjen e sistemeve nga viruset.
 - DSHTI, për t'i ofruar shërbim interneti të gjithë punonjësve të OST në mënyrë sa më të sigurt dhe cilësore, ka në përdorim një sistem *Internet Proxy* i cili monitoron dhe analizon të gjithë trafikun e internetit në OST. Ky sistem është i aftë të realizojë bllokimin automatik të faqeve të padëshiruara apo faqeve web të cilat përmbajnë viruse si dhe lajmërimin automatik të administratorit të sitemit lidhur me rreziqet e mundshme. Sistemi menaxhohet nga një konsolle qendrore monitorimi/menaxhimi nga ku bëhet raportimi i të gjithë aktivitetit të zhvilluar gjatë navigimit në internet nga çdo përdorues.
 - Sistemi i menaxhimit të postës elektronike *email* në OST menaxhohet në dy servera *microsoft exchange server 2016* të lidhur në cluster. Për të rritur parandalimin dhe monitorimin ndaj email-eve keqdashëse të gjitha email-et filtrohen nga një sistem i cili është i aftë të monitorojë, parandalojë dhe analizojë të gjitha email-et e dyshimta duke mos lejuar kalimin e tyre deri në përdoruesit e postës elektronike të OST.
 - Dhomat e Server-ave dhe ambientet teknologjike janë një komponent kritik i infrastrukturës së teknologjisë së informacionit në OST. Për të realizuar një monitorim të parametrave të temperaturës, lagështisë dhe prezencës së ujit në dhomat teknologjike ku janë të vendosura servera, gjatë vitit 2019 është implementuar një sistem monitorimi dhe lajmërimi nëse ka luhate të vlerave normale të kushteve ambientale brenda dhomave teknologjike.

- Rrjetat fizike të cilët shërbejnë për të transmetuar të dhëna shumë të rëndësishme sic janë të dhënat SCADA apo ato të matjes, janë tërësisht të ndara nga rrjeti LAN i përdoruesve të OST duke siguruar në këtë mënyrë një siguri të lartë fizike dhe softwerike të këtyre sistemeve;
- Sistemet SCADA nuk janë të ekspozuara në internet. Transmetimi i informacioneve nga nyjet periferike në drejtim të sistemeve SCADA realizohet nëpërmjet rrjetit të brendshëm të telekomunikacionit i cili është në pronësi të OST dhe përbëhet nga fibra optike. Profilët e përdoruesve janë të mirëpërcaktuar sipas roleve që duhet të kryejnë në system;
- Sistemi SCADA/EMS shfrytëzon software dhe pajisje firewall të certifikuar nga prodhuesit, nëpërmjet të cilave bëhet përditesimi i politikave të sigurisë, monitorim proaktiv të shkëmbimit të të dhënave në rrjetin SCADA si dhe marrje masa vlerësuese dhe parandaluese për rritjen e sigurisë të këtyre sistemeve. Gjithashtu përdoren dhe Software të licensuar të posacem të cilët kryejnë masa parandaluese dhe bllokuese mbi viruset e infiltruar në këto sisteme;
- Pajisjet e vecanta të përdorura nga sistemi SCADA janë Firewall të dedikuar dhe redundant ndërmejt njëri tjetrit, Servera të cilët autorizojnë aksesin në këto sisteme dhe antiviruset të licensuar.

OST nëpërmjet Drejtorisë së Shërbimeve TI dhe DSHARR kryen vazhdimisht vëzhgime përsa i përket problemeve që lindin në sistemet kompjuterike apo rrjetin WAN/LAN në menaxhim të saj. Gjithashtu, DSHTI nëpërmjet sektorëve të saj njofton zyrtarisht menaxhimin për çdo problem i cili përbën kërcënim për sigurinë e të dhënave apo sigurinë fizike të pajisjeve. Në varësi të nevojave dhe kërkesave të reja funksionale DSHTI përgatit çdo vit planin e buxhetit për vitin e ardhshëm dhe e dorëzon atë për aprovim pranë menaxhimit. Gjithashtu në raste të rralla kur ndodhin avari apo probleme të paparashikuara DSHTI kërkon për arsye emergjente fonde shtesë nëse nevojiten për riparimin e avarive apo problemeve të paparashikuara. DSHTI nëpërmjet specialistëve të vet ka kontakte të vazhdueshme me grupe ekspertësh të ENTSO-E dhe kryen menaxhimin dhe adresimin e kërkesave të ENTSO-E për sisteme të reja kompjuterike.

Sa i përket masave të marra në kuadër hartimit të një plani masash/politikash sipas standardeve të BE dhe praktikave më të mira europiane që zbatohen në këtë fushë si dhe në zbatim të ligjit nr. 2/2017 “Mbi sigurinë kibernetike” dhe VKM nr. 553 datë 15.07.2020 “Për miratimin e listës së infrastrukturave kritike të informacionit dhe të listës së infrastrukturave të rëndësishme të informacionit” (i ndryshuar) ku OST bën pjesë, për menaxhimin e situatave kritike si dhe certifikimin e OST me ISO 27001 mbi Cyber Security, nga informacioni i marrë pranë Sektorit të Politikave të Sigurisë Kibernetike rezulton se:

Në përmbushje të detyrimeve të nenit 18 të Ligjit Nr.2/2017 “Mbi sigurinë kibernetike”, OST sh.a. ka bërë me dije për caktimin e pikës së kontaktit si dhe në përmbushje të detyrimeve të VKM nr. 553 datë 15.07.2020 (i ndryshuar), është bërë aprovimi si infrastrukturë kritike e informacionit me fokus platforma SCADA.

Gjatë vitit 2023 nuk rezulton të ketë patur incidente të sigurisë kibernetike.

Më konkretisht politika, Procedura dhe SOP (Standart Operation Procedures) te miratuara me qëllim përmbushjen e detyrimeve janë të radhitura si më poshtë:

Lista e politikave:

Nr.	Pika e Normës	Emri Procedurës
1.	POL/5.2 & A.5.1.1	Politika e kompanisë për Sigurinë e Informacionit
2.	POL/A.6.2	Politika e Pajisjeve Elektronike
3.	POL/A.6.2.1	Politika për sigurinë e pajisjeve lëvizëse (mobile)
4.	POL/A.6.2.1/1	Politika për Laptopin
5.	POL/A.6.2.2	Politika e Teleworking
6.	POL/ A.7 & A.7.2	Politika për Internetin
7.	POL/ A.7.1.1 & A.12.3	Politika e Postacionit të Punës (Workstation)
8.	POL/A.7.2.2	Politika e Trajnimit për Rrjetin
9.	POL/A.8.1.3	Politika e përdorimit të pranueshëm të aseteve
10.	POL/A.8.2	Politika për klasifikimin e informacionit të OST SH.A
11.	POL/A.8.3 & A.11.2.7	Politika e depozitimit dhe shkatërrimit
12.	POL/A.9	Politika për kontrollin e aksesit
13.	POL/A.9.2	Regjistrimi i përdoruesit menaxhimi i aksesit
14.	POL/A.9.4 & A.11	Politika për sigurinë e sistemeve informatike të OST
15.	POL/A.9.4.3	Politika e mbrojtjes së fjalëkalimit (Passwordeve)
16.	POL/A.10	Politika kriptografike
17.	POL/A.11.1	Politika e sigurisë së dhomës së Server-ave
18.	POL/A.11.1.2	Politika për Kartën e Hyrjes
19.	POL/A.11.1.2/1	Politika për Vizitorët
20.	POL/A.11.2	Politika e Infrastrukturës
21.	POL/ A.11.2.9	Politika Clear Desk dhe Clear Screen
22.	POL/A.12.1.2	Kontrolli i Ndryshimit
23.	POL/A.12.3	Politika për backup dhe rikuperim
24.	POL/ A.12.5	Politika Freeware dhe Shareware
25.	POL/A.12.6	Politika për Menaxhimin e Patch-ve
26.	POL/A.13.1	Politika për rrjetin (LAN-in)
27.	POL/A.13.2.1	Politika për transferimin e të dhënave nga punonjësit
28.	POL/A.13.2.3	Politika e postës elektronike
29.	POL/A.13.2.4	Politika e Konfidencialitetit dhe paanshmërisë
30.	POL/A.15.1.1	Politika e sigurisë për kontraktorët / konsulentët / furnitorët
31.	POL/A.17.1	Politika e vazhdimësisë së biznesit
32.	POL/A.18.1.4	Politika për mbrojtjen e të dhënave personale

Lista e procedurave

Nr.	Pika Normës	Emri procedurës
33.	PRO/4.1, 4.2 & 4.3	Procedura Konteksti i Organizatës dhe fushëveprimit
34.	PRO/4.4	Procedura e Qasjes për Zbatimin e ISMS
35.	PRO/5.3	Procedura roli dhe përgjegjësia
36.	PRO/6.1, 8.2 & 8.3	Procedura për vlerësimin e rrezikut
37.	PRO/6.1/1	Procedura për deklaratën e zbatueshmërisë (SoA)
38.	PRO/7.2 & 7.3	Procedura e rekrutimit dhe trajnimit të personelit
39.	PRO/7.3	Procedura për masat disiplinore
40.	PRO/7.4	Procedura e komunikimeve të brendshme dhe të jashtme
41.	PRO/7.5	Procedura e menaxhimit të dokumenteve dhe regjistrimeve
42.	PRO/ 9.1 & 10.2	Procedura për matje, analiza dhe përmirësim
43.	PRO/9.2	Procedura e auditimit të brendshëm
44.	PRO/9.3	Procedura rishikimi i menaxhimit të drejtimit
45.	PRO/10.1	Procedura për masat korrigjuese dhe jokonformitetin
46.	PRO/ A.6	Procedura për Sigurinë e Organizatës
47.	PRO/A 6.2	Procedura për menaxhimin e mermorie-ve të lëvizshme
48.	PRO/A 7.1	Procedura për Planifikimin e Menaxhimit të Vazhdimësisë së Biznesit
49.	PRO/A 7.2	Procedura për Sigurinë e Personelit

50.	PRO/A 8	Procedura për Klasifikimin dhe Kontrollin e Aseteve
51.	PRO/A 9	Procedura për Kontrollin e Aksesit
52.	PRO/A 11	Procedura për sigurinë fizike dhe mjedisore
53.	PRO/A 11.1.5	Procedura e punës në mjedise të sigurta
54.	PRO/A 12.1.2	Procedura për planifikimin e ndryshimeve të procedurave dhe politikave
55.	PRO/A 13	Procedura për Komunikimet dhe Menaxhimin e Veprimtarive
56.	PRO/A 13.2.4	Procedura e Konfidencialitetit dhe paanshmërisë
57.	PRO/A 15	Procedura për vlerësimin e furnitorit
58.	PRO/A 15.2	Procedura për administrimin e blerjeve
59.	PRO/A 16.1	Procedura e Menaxhimit të Incidenteve
60.	PRO/A 17.1/1	Procedura për strategjinë e ruajtjes dhe rikthimit të të dhënave
61.	PRO/A 17.1/2	Procedura për planin e rimëkëmbjes nga katastrofat
62.	PRO/A 18.1.1	Procedura e identifikimit të ligjeve dhe kërkesave të tjera
63.	PRO/01	Procedura e OST SHA për COVID-19

Miratimi dhe hyrja në fuqi e këtyre politikave dhe procedurave u është komunikuar të gjithë stafit të OST nëpërmjet email-it zyrtar dhe për më tepër, këto dokumenta janë të publikuar edhe në Intranet-in e OST në rubrikën përkatëse “Politika dhe Procedura”.

Nga informacioni i marrë nga Sektori i Sigurisë së Informacionit rezulton se, gjatë vitit 2023 nuk janë miratuar politika të reja por është bërë azhurnim i sistemit ISMS (Information security management system) sipas ISO27001 (sistem i krijuar në vitin 2021) ku janë rishikuar setet e politikave, procedurave, manualeve dhe formularët përkatës.

Në kuadër të çertifikimit të OST me ISO 27001 mbi Cyber Security, gjatë vitit 2023 janë marrë listuara masat në bashkëpunim me drejtoritë e tjera teknologjike, si vijon:

- Është kryer mirëmbajtja e ISO 27001:2013;
- Upgrade i rrjetit dhe pajisjeve të komunikimit dhe sigurinë për aksesin në internet duke vendosur mbrojtje perimetrale të gjeneratës së fundit (NextGen Firewall);
- Kalimi i rrjetit të komunikimit me OST-te fqinjë në një rrjet tërësisht privat të bazuar në fibrat optike të OST sh.a dhe standarde të sigurisë sipas ENTSO-e;
- Ngritja e platformës SIEM për menaxhimin dhe analizën e ngjarjeve IT duke rritur vizibilitetin në sjelljet e dyshimta ndaj sigurisë kibernetike;
- Rritja e perimetrit të sigurisë në rrjetin OT dhe fortifikimi i nënstacioneve. (Substation hardening);
- Auditim i sigurisë për CGM ENTSO_E;
- Auditim i sigurisë (vetëvlerësim) OPC/STA ENTSO_E;
- Auditim i sigurisë (vetëvlerësim) EAS ENTSO_E;
- Kryerja e testeve të penetrimit të sistemeve për të evidentuar pika e dobëta të infrastrukturës kritike SCADA (në proces);
- Vlerësimi i riskut për pikat e dobëta të sistemit gjatë procesit të rivlerësimit të certifikimit ISO 27001;
- Trajnimi i të gjithë stafit mbi sigurinë kibernetike.

Gjatë vitit 2023, në mënyrë të vazhdueshme janë zhvilluar sesione informimi dhe ndërgjegjësimi me stafin në Njësitë Operative dhe Aparat Qendror me qëllim rritjen e vëmendjes dhe ndërgjegjësimit për rëndësinë e Sigurisë Kibernetike si dhe zbatimin e

politikave dhe procedurave mbi menaxhimin e aksesëve duke lënë akseset vetëm me parimin “the principle of least privilege”.

4.2.3 Të dhënat e platformave

Platformat elektronike të menaxhuara nga OST përmbajnë të dhëna teknike dhe financiare mbi aktivitetin e OST të cilat hidhen nga punonjës të OST që kanë të drejta aksesit dhe disa prej të cilave aksesohen nga përdoruesit e sistemit të transmetimit.

4.2.3.1 Të dhënat që hidhen nga përdoruesit e sistemeve

Sistemi SCADA mbledh në kohë reale dhe përpunon të dhënat e sistemit elektroenergjetik (të tilla si: fuqia aktive, reaktive, rrymë, tension, frekuence, $\cos \varphi$, pozicion ancafkash, pozicionet e elementeve komutuese, alarme mbi gjendjen e sistemit etj) për qëllime monitorimi dhe analizash, me fokus kryesor në ruajtjen e qëndrueshmërisë së sistemit elektroenergjetik, marrjes së masave në kohë dhe me efikasitet për parandalimin e avarive dhe minimizimin e kontigjencave. Ato kryejnë gjithashtu kontroll (komandim në distancë) të elementeve të sistemit elektroenergjetik, analiza të sistemit të transmetimit në kohë reale si dhe parashikimin e kongjestionëve në rrjet në rrafshet kohore të ndryshme.

Platforma NOVITA, ndërfaqëson me një sërë platformash e sistemesh të tilla si:

- Sistemi i matjeve të OST (QME);
- Platforma e Transparencës së ENTSO-E;
- Zyren e alokimit të kapaciteteve për Europën Juglindore (SEE CAO);
- Qendrën e koordinimit të shkëmbimeve ndërkufitare (Verification Platform);

Të dhënat që ngarkohen në këtë platformë kryhen nga përdoruesit e kesaj platforme të cilët janë punonjës të OST ose pjesëmarrës të regjistruar në tregjet e energjisë dhe këto të dhëna lidhen me proceset specifike të cilat zhvillohen nga ky sistem dhe në varësi të rolit që kanë përdoruesit.

4.2.3.2 Informacioni që palët e treta marrin nëpërmjet platformave

Platforma NOVITA - pjesëmarrësit e tregut, kanë një qasje të kufizuar vetëm në të dhënat dhe proceset e biznesit që lidhen me rolet të cilat luajnë ata në tregun e energjisë. Këta pjesëmarrës kanë të drejta vetëm në oraret e proceseve dhe ofertat e tyre. Në funksion të proceseve dhe kohës së zhvillimit të tyre, pjesëmarrësit zhvillojnë aktivitetet e tyre. Të dhënat të cilat shkëmbehen janë mirëpërcaktuar, dakortësuar ndërmjet palëve duke bërë të mundur garantimin maksimal të sigurisë të informacionit për të dhënat sensitive të karakterit tregtar.

Sistemi SCADA - palët e treta të cilat kanë akses në sistemin SCADA janë kontraktorët të cilët kanë nënshkruar një kontratë mirembajtjeje me OST për dhënie suporti mbi këto sisteme. Aksesit i këtyre kontraktorëve zhvillohet mbi bazë të një kanali komunikimi të enkriptuar dhe të dedikuar për përdoruesin e autorizuar kontraktualisht, në mënyrë që çdo veprim, ndërhyrje ose akses të dhënash është i monitorueshëm nga specialistët e sektorit SCADA.

Sistemi i matjes online - Nga ky sistem nxirren dhe përgatiten raportet ditore dhe mujore të energjisë që dërgohen brenda njëjësive të autorizuara më parë të OST.

Raportet ditore përfshijnë:

- Të dhënat orare të të gjitha pikave të matje, Ekport Aktiv dhe Import Aktiv;
- Të dhëna orare të të gjitha pikave të OSHEE-së, Eksport Aktiv dhe Import Aktiv;
- Të dhënat orare të të gjitha pikave të Konsumatorëve të Tregut të Liberalizuar të Energjisë në nivel 35 kV (të integruara përkohësisht në platformën e sistemit të matjës së energjisë në OST sh.a. deri në vendosjen në funksion të platformës së re të dedikuar për këtë proces)
- Të dhënat orare të Humbjeve në Sistem.

Raportet mujore përfshijnë:

- Të dhënat orare të të mërkurës së tretë të muajit dhe të dielës para saj, për të gjitha pikat e matjes (Ekport, Import, Aktiv, Reaktiv, Nivel Tensioni);
- Bilancin e energjisë mujore;
- Përgatitjen e Akt-Rakordimit ndërmjet OSHEE-së dhe OST sh.a.;
- Përgatitjen e Akt-Rakordimit ndërmjet KESH dhe OST sh.a.;
- Bilancin dhe Shkëmbimin e Energjisë në Linjat e Interkonjeksionit.

OST, në zbatim të Rregulloreve EC nr.714/2009 dhe nr.543/2013 (Rregullorja e Transparencës) mbi publikimin e të dhënave relevante të energjisë në platformën e transparencës, ka filluar procesin e dërgimit të të dhënave në këtë platformë në mënyrë të automatizuar, duke shfrytëzuar si burim informacioni të dhënat që gjeneron platforma NOVITA, sipas standarteve të mirëpërcaktuara nga ENTSO-E. Të dhënat që OST aktualisht i mundëson ENSTO-E janë si më poshtë:

- Kapaciteti total i instaluar i njesive të prodhimit mbi 100 MW.
- Parashikim i gjenerimit dhe ngarkesës së vendit.
- Skedulimi ndërkufitar orar.
- Alokimi eksplicit.
- Çmimi i disbalancave.
- Pamjaftueshmëria e aseteve të transmetimit etj.

Nga informacioni i marrë dhe monitorimi i kryer rezultojnë se sistemet e teknologjisë së informacionit dhe rrjeti i brendshëm i OST mbrohen në mënyrë efektive nga kërcënimet e viruseve nëpërmjet programeve të veçanta.

Gjithashtu, rezultojnë se strukturat përgjegjëse për menaxhimin e tyre përdorin metodologji të avancuara për të identifikuar dhe menaxhuar pikat e dobëta të këtyre sistemeve.

Siguria e sistemeve, për të garantuar konfidencialitetin, integritetin dhe disponueshmërinë e informacionit të menaxhuar nga këto sisteme, arrihet duke përdorur teknologji të avancuar dhe duke aplikuar praktikën më të mirë, sipas shpjegimeve të bëra në pikën 4.2.2 më lart.

4.3 Pavarësia e shoqërisë

4.3.1 Çertifikimi i OST si operator i pavarur i transmetimit

OST sh.a. është çertifikuar nga ERE me Vendimin nr.43, datë 15.03.2017 "Mbi miratimin përfundimtar të çertifikimit të Operatorit të Sistemit të Transmetimit të Energjisë Elektrike OST sh.a." duke përmbushur në këtë mënyrë detyrimin e përcaktuar në nenin 54 dhe 58 të ligjit nr. 43/2015, "Për sektorin e energjisë elektrike" dhe nenin 9 të Direktivës 72/2009 EC, duke

mbajtur parasysh rekomandimet e Sekretariatit të Komunitetit të Energjisë dhënë në “Opinionin 1/17 në bazë të nenit 3(1) të Rregullores EC nr.714/2009 dhe nenit 10(6) të Direktives 2009/72/EC – Shqipëria – Çertifikimi i OST”, datë 23.01.2017.

Çertifikimi i OST nga ERE si Operator i pavarur i transmetimit të energjisë është bërë duke kërkuar nga OST dhënia e garancive shtesë në lidhje me:

- Pavarësinë e audituesit financiar;
- Mostransferimi i stafit;
- Ndarja e Operatorit të Tregut;
- Bashkëpunimin ndër-institucional për realizimin e ndryshimeve në kuadrin ligjor dhe transferimi i kompetencave tek Ministria e Ekonomisë;
- Programi i Pajtuëshmërisë dhe Zyrta i Pajtuëshmërisë.

Përmbushja e ketyre kushteve siguron pavarësinë e OST nga kompanitë vertikalisht të integruara që kryejnë ose janë të angazhuara në aktivitetet e prodhimit dhe/ose furnizimit të energjisë elektrike dhe gazit natyror dhe në të njëjtën kohë shmang sjelljet diskriminuese ndaj përdoruesve të rrjetit të transmetimit.

Përmbushja e kushteve mbi pavarësinë e audituesit financiar, mostransferimit të stafit dhe programit e zyrta të pajtuëshmërisë, janë trajtuar në këtë raport respektivisht në pikat 4.3.3.2, 4.3.2.4 dhe pika 1 (Hyrje).

- Sa i përket ndarjes së Operatorit të Tregut dhe krijimit të Bursës së Energjisë:

Në zbatim të nenit 57 të Ligjit nr 43/2015 “Për sektorin e Energjisë Elektrike” (i ndryshuar), VKM nr. 322 datë 15.05.2019 “Për krijimin dhe përcaktimin e formës ligjore dhe të strukturës së pronësisë së kapitalit të operatorit të tregut” dhe të VKM nr. 609 datë 11.09.2019 “Për përcaktimin e kriterëve dhe të procedurave të përzgjedhjes së pjesëmarrësve në kapitalin e operatorit të tregut”, Ministri i Infrastrukturës dhe Energjisë dhe Ministri i Financave dhe Ekonomisë, me urdhrin e tyre të përbashkët, Nr. 10313/2 Prot., datë 14.01.2020 “Për ngritjen e Komisionit të Posaçëm për përcaktimin e kriterëve dhe të procedurave të përzgjedhjes së pjesëmarrësve në kapitalin e Operatorit të Tregut”, ngritën Komisionin e Posaçëm i cili ndoqi dhe përmbylli procedurat e përzgjedhjes së pjesëmarrësve në kapitalin e Operatorit të Tregut, si dhe hartoi për këtë qëllim raportin e tij përfundimtar. Ky raport u miratua me Urdhrin e Përbashkët të Ministrisë të MIE dhe MFE nr. 228 datë 28.07.2020. Në zbatim të këtij Urdhri dhe Njoftimit nr. 5727/2 datë 30.07.2020 nga MIE, Operatori i Sistemit të Transmetimit - OST sh.a. dhe Operatori i Sistemit të Transmisionit dhe Tregut sh.a. – KOSTT sh.a., zhvilluan negociatat për ndarjen e aksioneve që do të nënshkruheshin nga secila prej palëve për të marrë pjesë si aksionarë në shoqërinë e Operatorit të Tregut – Bursa Shqiptare e Energjisë Elektrike si dhe Statutin dhe Marrëveshjen e Aksionarëve të kësaj shoqërie.

Me Vendimin nr. 12 datë 08.09.2020, Këshilli Mbikëqyrës i OST sh.a., miratoi pjesëmarrjen e OST sh.a., si aksionare në Shoqërinë Bursa Shqiptare e Energjisë Elektrike - ALPEX sh.a., me 57.25% të kapitalit themelues; si dhe Marrëveshjen e aksionarëve dhe Statutin e shoqërisë Bursa Shqiptare e Energjisë Elektrike - ALPEX sh.a., të cilat do të nënshkruheshin nga OST sh.a. dhe KOSTT sh.a.

Me Vendimin nr. 130, datë 05.10.2020, Asambleja e Përgjithshme e OST sh.a. – Ministria e Financave dhe Ekonomisë, miratoi pjesëmarrjen e OST sh.a., si aksionare në Shoqërinë Bursa Shqiptare e Energjisë Elektrike - ALPEX sh.a., me 57.25% të kapitalit themeltar; si dhe Marrëveshjen e aksionarëve dhe Statutin e shoqërisë Bursa Shqiptare e Energjisë Elektrike - ALPEX sh.a., të cilat do të nënshkruheshin nga OST sh.a. dhe KOSTT sh.a.

Në datën 05 Tetor 2020, përfaqësuesit ligjorë të OST sh.a. dhe KOSTT sh.a., firmosën Marrëveshjen e aksionarëve dhe Statutin e shoqërisë Bursa Shqiptare e Energjisë Elektrike sh.a.- ALPEX.

Shoqëria Bursa Shqiptare e Energjisë Elektrike sh.a.- ALPEX, është regjistruar tashmë në Qendrën Kombëtare të Biznesit në Tiranë (me NIPT M02223006B).

- Sa i përket kushtit të “Bashkëpunimit ndër-institucional për realizimin e ndryshimeve në kuadrin ligjor dhe transferimi i kompetencave tek Ministria e Ekonomisë”, OST ka mbajtur korrespondencë të vazhdueshme me të gjithë institucionet përkatëse për të gjetur zgjidhjen më të mirë për përmbushjen e këtij kushti, por realizimi me sukses i tij i tejkalonte kompetencat e OST megjithë perpjekjet e vazhdueshme.

Në këto kushte, në bazë të kërkesave të OST, ERE me Vendim nr.58, datë 15.03.2018, Vendim nr. 47, datë 19.03.2019 si dhe Vendim nr. 207, date 16.12.2019 ka vendosur shtyrjen e afatit të vendosur në pikën 2 të vendimit nr.43, datë 15.03.2017 “Mbi miratimin përfundimtar të certifikimit të Operatorit të Sistemit të Transmetimit të Energjisë Elektrike OST sh.a. në përputhje me nenin 54, pika 6, te Ligjit nr.43/2015 “Për sektorin e energjisë elektrike” dhe nenin 9 pika 6 të Direktivës 2009/72/EC mbas marrjes së opinionit të Sekretariatit të Komunitetit të Energjisë”, deri më datë 16.06.2020.

Ndërkohë, me shkresë nr.1434 prot., datë 06.02.2020, Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë ka njoftuar OST mbi Vendimin e Këshillit të Ministrave nr. 836, datë 24.12.2019 “Për propozimin e projektligjit “Për disa ndryshime dhe shtesa në ligjin nr. 43/2015 “Për sektorin e energjisë elektrike” i ndryshuar”.

Me anë të ligjit nr. 61/2020 “Për disa ndryshime dhe shtesa në ligjin nr. 43/2015 “Për sektorin e energjisë elektrike” i ndryshuar, janë miratuar ndryshimet në nenin 31 pika 1 të Ligjit.

Me vendim nr. 99, date 24.06.2020, ERE ka vendosur shfuqizimin e pikave 2,3 dhe 4 te Vendimit te ERE-s nr.43, datë 15.03.2017 “Mbi miratimin përfundimtar të certifikimit të Operatorit të Sistemit të Transmetimit të Energjisë Elektrike OST sh.a” duke përmbushur në këtë mënyrë detyrimin e përcaktuar në nenin 54 dhe 58 të ligjit nr. 43/2015, “Për sektorin e energjisë elektrike” dhe nenin 9 të Direktivës 72/2009 EC, duke mbajtur parasysh rekomandimet e Sekretariatit të Komunitetit të Energjisë, duke lënë detyrimin për OST të paraqesë në ERE çdo vit ushtrimor informacion mbi pavarësinë e audituesve financiare.

4.3.2 Pavarësia e Menaxhimit

OST sh.a. është e organizuar dhe funksionon si shoqëri tregtare në bazë të ligjit nr. 9901, datë 14.4.2008, “Për tregtarët dhe shoqëritë tregtare”, i ndryshuar, Statutit të shoqërisë si dhe akteve të brendshme të saj. Organet drejtuese të shoqërisë janë: Asambleja e Përgjithshme, Këshilli

Mbikqyrës dhe Administratori që ushtrojnë kompetencat e tyre sipas përcaktimeve të ligjit të lartpërmendur dhe Statutit të Shoqërisë.

Në referim të nenit 135 pika (b) të Ligjit për shoqëritë tregtare ku përcaktohet se “*Asambleja e Përgjithshme merr vendime për emërimin e shkarkimin e anëtarëve të këshillit të administrimit (sistemi me një nivel) dhe (në sistemin me dy nivele) të anëtarëve të këshillit mbikëqyrës*” si dhe nenit 13 të Statutit të OST ku përcaktohet se “*Këshilli Mbikëqyrës përbëhet nga 6 (gjashtë) anëtarë të cilët emërohen nga Asambleja e Përgjithshme*”, MZHEETS⁶ në cilësinë e Asamblesë së Përgjithshme ka emëruar anëtarët e Këshillit Mbikëqyrës të OST, duke respektuar parashikimet e pikës 3, të VKM-së nr.317, datë 27.4.2016, “Për përcaktimin e Autoritetit Publik që Përfaqëson Shtetin si Pronar të Shoqërive të Sektorit të Energjisë Elektrike” dhe parashikimet e nenit 54 të Ligjit 43/2015 “Per sektorin e energjise elektrike”.

Gjithashtu, Administratori i shoqërisë është emëruar nga Këshilli mbikëqyrës në bazë të nenit 158 të ligjit për shoqëritë tregtare ku përcaktohet se “*Këshilli i administrimit emëron një ose më shumë persona fizikë si administratorë të shoqërisë, për një afat të përcaktuar në statut, i cili nuk mund të jetë më i gjatë se 3 vjet*”, si dhe nenit 20.1 të Statutit të OST sh.a. ku përcaktohet se “*Këshilli Mbikëqyrës emëron Administratorin e Shoqërisë*”.

4.3.2.1 Këshilli Mbikëqyrës

Sic është përmendur më lart, Këshilli Mbikëqyrës përbëhet nga 6 anëtarë në momentin e hartimit të këtij raporti. Gjatë periudhës 01.01.2023 deri më 31.12.2023, 2 (dy) prej anëtarëve të Këshillit Mbikëqyrës janë liruar nga detyra me vendimet nr. 108, datë 07.12.2023 dhe nr. 87, datë 25.10.2023 dhe është riemëruar 1 (një) anëtarëve me vendimin nr. 62, datë 08.09.2023, nënshkruar nga Ministri i Financave dhe Ekonomisë si përfaqësues i autoritetit publik që përfaqëson shtetin si pronar të aksioneve të OST.

Emërimi i anëtarëve të Këshillit Mbikëqyrës është bërë në përputhje me parashikimet e nenit 135 pika “b” të Ligjit për shoqëritë tregtare si pikës 3 të VKM-së nr. 317, datë 27.4.2016 “Për përcaktimin e Autoritetit Publik që Përfaqëson Shtetin si Pronar të Shoqërive të Sektorit të Energjisë Elektrike, është përcaktuar se: “*Ministri i Energjisë dhe Industrisë dhe Ministri i Zhvillimit Ekonomik, Turizmit, Tregtisë dhe Sipërmarrjes, emërojnë anëtarët e këshillave mbikëqyrës të shoqërive të përcaktuara në pikat 1 dhe 2 brenda tridhjetë ditëve nga hyrja në fuqi e këtij vendimi duke zbatuar kufizimet e përcaktuara në ligjin nr. 43/2015 “Për sektorin e energjisë elektrike”*”.

Duke marrë në konsideratë ndarjen II “Statusi ligjor dhe struktura e shoqërisë” pika 3 të Programit të Pajtueshmërisë, rezulton se emërimi i anëtarëve është bërë duke respektuar kufizimet e imponuara nga neni 54 i ligjit nr.43/2015, “Për sektorin e energjisë elektrike” i ndryshuar.

⁶ sot emërtuar Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë si dhe Ministria e Financave , në bazë të VKM nr.504, datë 13.9.2017 dhe VKM nr.31, datë 17.01.2024, ku Ministria e Financave është përfaqësues i pronarit shtet për OST sh.a..

4.3.2.2 Administratori

Për periudhën 01.01.2023 – 31.12.2023, OST është drejtuar nga Administratori i emëruar me vendim nr. 3, datë 28.03.2022 të Këshillit Mbikqyrës me të cilin është lidhur kontrata për administrimin e shoqërisë ku parashikohen kushte për ushtrimin e funksionit duke shmangur konfliktin e interesit si dhe ruajtjen e konfidencialitetit të informacionit të ndjeshëm tregtar, e cila është nënshkruar nga Administratori i shoqërisë.

Emërimi i Administratorit të shoqërisë është bërë në bazë të parashikimeve të nenit 158 të ligjit për shoqëritë tregtare si dhe në bazë të nenit 20.1. të Statutit të OST.

4.3.2.3 Mbledhjet e Këshillit Mbikqyrës

Për periudhën 01.01.2023 – 31.12.2023 Këshilli Mbikqyrës ka zhvilluar 13 mbledhje në të cilat janë miratuar 20 vendime.

Zyrtari i pajtueshmërisë nuk ka marrë pjesë në mbledhjet e zhvilluara.

Pjesëmarrja e zyrtarit të pajtueshmërisë në mbledhjet e organeve të shoqërisë sic është këshilli mbikqyrës është një e drejtë që buron nga kontrata për ofrimin e shërbimeve të zyrtarit të pajtueshmërisë (pika 56 dhe 57) dhe është veçanërisht e detyrueshme ndjekja e mbledhjeve/takimeve të përcaktuara në pikën 3.1.8 të kontratës. OST ka detyrimin t'i ofrojë zyrtarit të pajtueshmërisë të gjitha kushtet për përmbushjen e detyrimeve të marra përsipër sipas kontratës (shih nenin 5 të kontratës – detyrimet e OST).

4.3.2.4 Drejtuesit e OST

Në referim të pikës B.1 të Programit të Pajtueshmërisë, drejtuesit e OST, të tillë si Kryetari dhe Anëtarët e Këshillit Mbikqyrës, Administratori dhe stafi drejtues (drejtuesit e njësive strukturore), duhet të jenë të pavarur nga kompanitë vertikalisht të integruara ose ndonjë pjesë të tyre, gjatë ushtrimit të veprimtarisë së tyre të përditshme. Ky detyrim përfshin dhe punonjësit të raportojnë direkt tek menaxhimi për çështje që kanë të bëjnë me operimin, mirembajtjen dhe zhvillimin e rrjetit.

Programi i pajtueshmërisë përcakton disa kërkesa të cilat janë marrë në konsideratë nga zyrtari i pajtueshmërisë për të gjykuar në lidhje me pavarësinë e punonjësve që mbajnë poste drejtuese në OST, e konkretisht: punësimin/lidhjen profesionalisht me kompani vertikalisht të integruara ose ndonjë pjesë të tyre, përcaktimi i pagës për këta punonjës, interesi ose përfitimet financiare në mënyrë të drejtperdrejtë ose të tërthortë nga kompanitë vertikalisht të integruara ose ndonjë pjesë të tyre, transferimi nga këto kompani dhe anasjelltas, zotërimi ose jo i aksioneve në këto kompani.

Në lidhje me këto kritere, është kërkuar informacion nga Drejtoria e Burimeve Njerëzore të OST për personat e emëruar në poste drejtuese për vitin 2023, backgroundin e tyre profesional sipas CV-ve, librezën e tyre të punës si dhe kontratën individuale të punës.

Nga shqyrtimi i dokumentacionit të vënë në dispozicion nga Drejtoria e Burimeve Njerëzore rezulton se:

Është lidhur kontratë e re pune për 1 (një) punonjës në nivel drejtori dhe për 1 (një) punonjës në nivel shef sektori. Nuk rezulton që këta punonjës të kenë patur marrëdhënie pune/interesi/përfitime financiare nga kompanitë shtetërore të prodhimit apo shpërndarjes së energjisë elektrike.

Paga e tyre është përcaktuar në bazë të Udhëzimit dhe strukturës së pagave të OST miratuar me vendim të Këshillit Mbikqyrës.

Nuk ka ndonjë informacion nga Drejtoria e Burimeve Njerëzore për konflikt të mundshëm interesi për punonjësit aktuale apo atyre të punësuar rishtazi.

Mostransferimi i stafit të Operatorit të Sistemit të Transmetimit të energjisë elektrike të ndërmarrjet/sipërmarrjet që kryejnë ndonjë nga veprimtaritë e prodhimit apo furnizimit të energjisë elektrike, është një nga kushtet e vendosura në Vendim të ERE nr.43, datë 15.03.2017 “Mbi miratimin përfundimtar të certifikimit të Operatorit të Sistemit të Transmetimit të Energjisë Elektrike OST sh.a. në përputhje me nenin 54, pika 6, të Ligjit nr.43/2015 “Për sektorin e energjisë elektrike” dhe nenin 9 pika 6 të Direktivës 2009/72/EC mbas marrjes së opinionit të Sekretariatit të Komunitetit të Energjisë”.

Në përmbushje të këtij detyrimi OST ka bërë ndryshime në Kontratën Kolektive të Punës ku ka përcaktuar se punonjësit që mbajnë pozicione “Drejtori” dhe raportojnë direkt tek Administratori i Shoqërisë dhe “Shef Sektori” të lidhur me aktivitetet e përditshme të shoqërisë, nuk do të punësohen tek ndërmarrjet/sipërmarrjet që kryejnë ndonjë nga veprimtaritë e prodhimit apo furnizimit të energjisë elektrike, për një periudhë 1 vjetore pas përfundimit të marrëdhënies së punës me OST sh.a. dhe ka informuar ERE-n mbi këtë përcaktim, me anë të shkresës nr.2143 prot., datë 16.03.2018.

Në Dhjetor të vitit 2022 ka përfunduar afati i Kontratës Kolektive të Punës, por në zbatim të nenit 73 të saj, zbatimi i aplikimit të ndalimit të punësimit tek ndërmarrjet/sipërmarrjet që kryejnë ndonjë nga veprimtaritë e prodhimit apo furnizimit të energjisë elektrike i parashikuar në nenin 54 të saj, do të vazhdojë të jetë në fuqi deri në nënshkrimin e kontratës së re kolektive.

Kontrata individuale e punës e hartuar në bazë të dispozitave të Kodit të Punës, akteve nënligjore në fuqi që rregullojnë marrëdhëniet e punës si dhe akteve të brendshme të shoqërisë të detyrueshme për t’u zbatuar, përmban parashikime në lidhje me mënyren e përdorimit dhe trajtimit të informacionit konfidencial nga punonjësit që janë në dijeni të tij për shkak të pozicionit që ato mbajnë, që është një nga kriteret e pavarësisë së punonjësve gjatë ushtrimit të detyrës së tyre.

Duke marrë parasysh rëndësinë e këtij kriteri, parashikimet e ligjit për sektorin e energjisë elektrike dhe të akteve të tjera në fuqi mbi trajtimin e informacionit konfidencial si dhe sekretit tregtar që punonjësit e OST vihen në dijeni për shkak të detyrës, të gjithë punonjësit në pozicione drejtuese në OST sipas kategorive të përcaktuara në Aneksin bashkëlidhur Kontratës Kolektive nr. 8336 prot., datë 16.12.2019, kanë nënshkruar marrëveshjen e konfidencialitetit. Këto ndryshime i janë bërë me dije ERE-s me anë të shkresës 3524/2, datë 10.06.2021.

Nga informacioni i marrë pranë DBNJ, rezulton se edhe punonjësit e rinj të punësuar gjatë vitit 2023 kanë nënshkruar marrëveshjen e konfidencialitetit.

4.3.3 Pavarësia financiare

Monitorimi i përmbushjes së këtij detyrimi është bërë duke marrë parasysh programin ekonomik për vitin 2023 dhe miratimin e tij, pasqyrat financiare si dhe audituesit ligjorë të emëruar.

4.3.3.1 Programi ekonomik

Në lidhje me këtë kriter janë marrë në shqyrtim miratimi i programit ekonomik për vitin 2023 si dhe emërimi i audituesve ligjorë për auditimin e pasqyrave financiare.

Nga shqyrtimi i dokumentacionit të vënë në dispozicion rezulton se:

Këshilli Mbikëqyrës i OST sh.a. me Vendim Nr.14, datë 10.11.2022 ka miratuar programin e zhvillimit ekonomik të OST për vitin 2023, miratuar me shkresë nr. 21022/1, datë 19.12.2022 të Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë në cilësinë e Aksionerit të Vetëm.

Për të hartuar Programin e Zhvillimit Ekonomik janë marrë parasysh faktorët e mëposhtëm⁷:

- Parashikimet afatmesme dhe afatgjata të investimeve, programimi i shpenzimeve operative të nevojshme për ushtrimin e aktivitetit normal në funksion të një shërbimi sa më të plotë dhe cilësor dhe përdorimi me efikasitet i aseteve të shoqërisë;
- Kërkesat e Njësisë Operative drejtuar OST-së;
- Realizimet ndër vite për secilin zë, realizimi faktik 9 mujor për vitin 2022 si dhe parashikimi për pritshmërinë e vitit 2022;
- Struktura organizative e OST sh.a.;
- Kërkesat që dalin nga aderimi i OST sh.a. në organizmat ndërkombëtare.

Gjatë vitit 2023, programi ekonomik është ndryshuar me Vendimet e Këshillit Mbikëqyrës si vijon:

- Vendim nr. 8, datë 17.05.2023;
- Vendim nr. 12, datë 28.04.2023.

Këto ndryshime janë kryer me qëllim përshtatjen e programit ekonomik me kushtet aktuale e teknike të OST dhe kanë konsistuar në rishikimin e tabelës së Projekteve të Investimeve me fondet e OST sh.a..

4.3.3.2 Pasqyrat financiare

Pasqyrat Financiare të OST përgatiten në përputhje me Standartet Ndërkombëtare të Raportimit Financiar (SNRF) të publikuara nga Bordi i Standarteve Ndërkombëtare të Kontabilitetit ("IASB") dhe interpretimeve të publikuara nga Komiteti i Interpretimeve të Raportimeve Financiare Ndërkombëtare ("IFRIC") të IASB.

Me vendim nr.7, date 03.05.2023 të Këshillit Mbikëqyrës janë miratuar pasqyrat financiare individuale dhe të konsoliduara të OST për vitin 2022.

⁷ Të dhënat janë siguruar nga Drejtoria Ekonomike, materialet shpjeguese dërguar Këshillit Mbikëqyrës për miratimin e programit ekonomik për vitin 2022.

Me vendim nr. 30, datë 31.05.2023 të Aksionarit të Vetëm, janë miratuar pasqyrat financiare të OST për vitin 2022 të çertifikuara nga Audituesit Ligjorë.

Me shkresën nr. 23928/20 Prot., datë 28.12.2023 të Aksionerit të Vetëm, janë caktuar Audituesit Ligjorë për kryerjen e auditimit ligjor të detyrueshëm dhe çertifikimin e Pasqyrave Financiare të OST sh.a. për vitin 2023, proces i cili ende nuk ka përfunduar në momentin e hartimit të këtij raporti.

Gjithashtu Pasqyrat Financiare të OST për vitin 2023 janë duke u audituar nga shoqëria “Grant Thornton” shpallur si fitues i procedurës së prokurimit me objekt “Auditimi nga një shoqëri e pavarur audituese i Pasqyrave financiare të OST sh.a për vitin 2023 sipas Standarteve Ndërkombëtare të Auditimit”, në zbatim të kërkesave të donatorëve të shoqërisë.

4.3.3.3 Audituesit ligjorë

Me shkresë nr. 23928/20 Prot., datë 28.12.2023, Ministri i Financave dhe Ekonomisë ka emëruar Audituesit Ligjorë për të kontrolluar dhe çertifikuar llogaritë vjetore të OST për vitin 2023.

Në vijim, me qëllim garantimin e pavarësisë së audituesve ligjorë që është një nga kërkesat e vendimit të ERE-s për çertifikimin e OST si operator i pavarur, me anë të shkresës nr. 546 prot., datë 24.01.2024, OST i është drejtuar Ministrisë së Infrastrukturës dhe Energjisë në cilësinë e përfaqësuesit të aksionarit të vetëm për shoqëritë KESH dhe OSHEE duke e informuar mbi audituesit ligjorë të caktuar për auditimin e pasqyrave financiare të OST për vitin 2022, me qëllim garantimin e pavarësisë së audituesve të emëruar për auditim në shoqëritë KESH dhe OSHEE.

Kontrata nr. 882 prot., datë 07.02.2024 “Për kryerjen e auditimit ligjor të detyrueshëm të pasqyrave financiare të konsoliduara për vitin ushtrimor të mbyllur më 31.12.2023 të shoqërisë OST sh.a.”, lidhur ndërmjet OST dhe audituesve ligjorë, përmban klauzola mbi konfidencialitetin e informacionit të mbledhur gjatë kryerjes së shërbimit nga ekspertët, si dhe përgjegjësinë për dëmshpërblim në rast të shkeljes së tyre.

4.3.4 Pavarësia operationale

Pavarësia operationale ka të bëjë me (i) burimet e duhura teknike, njerëzore apo të tjera të nevojshme për të operuar në mënyre eficiente dhe (ii) një seri kufizimesh në marrëdhëniet me kompanitë vertikalisht të integruara, të cilat sigurojnë konfidencialitetin e informacionit të ndjeshëm tregtar, referuar kushteve të Programit të Pajtueshmërisë.

Rezulton se stafi i OST nuk ka marrëdhënie punësimi me kompanitë vertikalisht të integruara që kryejnë ose janë të angazhuara në aktivitetet e prodhimit dhe/ose furnizimit të energjisë elektrike dhe gazit natyror ose degë të tyre.

Gjithashtu, OST siguron shërbime të suportit teknik nga palë të treta në bazë të kontratave të lidhura.

Nga verifikimi i këtyre kontratave rezulton se ato janë në pajtueshmëri me kushtet e programit të pajtueshmërisë (klauzolat e konfidencialitetit).

- Sa i përket ndarjes së ndonjë sistemi informacioni (në terma të hardware dhe software) me ndonjë nga kompanitë vertikalisht të integruara që kryejnë ose janë të angazhuara në aktivitetet e prodhimit dhe/ose furnizimit të energjisë elektrike dhe gazit natyror ose degë të tyre ose kontraktorë të tyre në lidhje me sistemet e tyre të sigurisë dhe të informacionit, pas marrjes së informacionit nga Departamenti i Operimit të Sistemit ka rezultuar se:

Përgjate vitit 2023, nga informacioni i marrë nga Departamenti i Operimit të Sistemit, nuk rezulton që OST të ketë ndarë ndonjë sistem informacioni me ndonjë nga kompanitë vertikalisht të integruara që kryejnë ose janë të angazhuara në aktivitetet e prodhimit dhe/ose furnizimit të energjisë elektrike dhe gazit natyror ose degë të tyre.

Shpjegime të hollësishme mbi sigurinë e sistemeve të teknologjisë së informacionit dhe konfidencialitetin e informacionit të ndjeshëm tregtar janë dhënë në pikën 4.2.1 të këtij Raporti.

KAPITULLI II

5. Zbatimi i rekomandimeve të zyrtarit të pajtueshmërisë për një implementim sa më eficient të programit të pajtueshmërisë

Kjo pjesë e raportit paraqet masa e ndërmarra për zbatimin e rekomandimeve të lëna nga ZP në raportin e vitit 2022.

5.1 Njoftimi zyrtar dhe pjesëmarrja e ZP në mbledhjet e Këshillit Mbikqyrës

Si një detyrim që lind nga përcaktimet e Programit të Pajtueshmërisë së OST dhe duke marrë parasysh faktin që gjatë vitit 2023 ZP nuk është njoftuar mbi mbledhjet e Këshillit Mbikqyrës, rekomandoj që strukturat përkatëse të OST të njoftojnë zyrtarisht ZP për pjesëmarrje në mbledhjet e këshillit dhe veçanërisht ato të përcaktuara në pikat 56.1, 56.2 dhe 56.3 të programit të pajtueshmërisë që do të zhvillohen në vijim si dhe t'i vënë në dispozicion materialet e nevojshme të mbledhjeve.

Ky rekomandim konsiderohet i pazbatuar.

5.2 Trajnimet në lidhje me ruajtjen e konfidencialitetit të të dhënave/sekretit tregtar

Në funksion të përmbushjes së parashikimeve të ligjit për sektorin e energjisë dhe përcaktimeve të Programit të Pajtueshmërisë për ruajtjen e konfidencialitetit të të dhënave/informacionit të ndjeshëm tregtar, është e rëndësishme kryerja e trajnimeve të vazhdueshme me të gjithë punonjësit e OST dhe veçanërisht me ato punonjës që kanë të drejta akses në platformat elektronike të OST.

Në lidhje me këtë pikë, nga zyrtari i pajtueshmërisë është rekomanduar hartimi dhe përgatitja e një programi trajnues nga Sektori i Politikave të Sigurisë së Informacionit në bashkëpunim me Drejtorinë e Shërbimeve TI dhe Drejtorinë e Shërbimeve të Automatizuara të Rrjetit, i cili të përmbajë tema të veçanta dhe të personalizuar sipas platformave në menaxhim dhe punonjësve që do të trajnohen. Nga verifikimi i kryer, rezultoi se edhe gjatë vitit 2023 nuk janë kryer trajnime në lidhje me ruajtjen e konfidencialitetit të të dhënave/informacionit të ndjeshëm apo sekretit tregtar për punonjësit të cilët kanë akses në platformat që OST menaxhon. Nga Sektori i Politikave të Sigurisë Kibernetike janë dërguar e-maile ndërgjegjësimi për stafin në

Aparatin Qendror në kuadër të Sigurisë së Informacionit me qëllim rritjen e vëmendjes dhe ndërgjegjësimin për rëndësinë e Sigurisë Kibernetike.

Ky rekomandim konsiderohet pjesërisht i pazbatuar.

5.3 Informimi i ZP mbi vënien në dispozicion të të tretëve të rrjetit të fibrave optive (OPGW) që OST zotëron

Duke qenë se OST ka tashmë si objekt të veprimtarisë së saj zhvillimin dhe funksionimin në fushën e komunikimeve elektronike sikurse është vënia në dispozicion e rrjetit të fibrave optike (OPGW) në dispozicion të të tretëve, është rekomanduar që ZP të informohet vazhdimisht nga Drejtoria e Shërbimeve të Telekomunikacionit mbi ecurinë e projektit si dhe t'i vihet në dispozicion paraprakisht draft-kontrata që do të lidhet me të tretët, në lidhje me kushtet që do të vendosen për sigurinë e sistemit të transmetimit si dhe sigurinë kibernetike.

Nga informacioni i marrë, trajtuar në pikën 4.1.2.1, rezulton që për vitin 2023 është lidhur 1 kontratë e re, kontrata të cilat i është vënë në dispozicion Zyrtarit të Pajtueshmërisë.

Ky rekomandim konsiderohet i zbatuar.

5.4 Rishikimi dhe përditësimi i Programit të Pajtueshmërisë

Duke marrë në konsideratë ndryshimet më të fundit në aktet ligjore, nënligjore, rregullatore, si dhe të strukturës organizative të OST duhet bërë rishikimi i Programit të Pajtueshmërisë me qëllim përshtatjen me ndryshimet më të fundit.

Përsa më lart, është rekomanduar që OST të bëjë rishikimin e Programit të Pajtueshmërisë, duke reflektuar në të ndryshimet e permendura me lart.

Përsa më lart, rezulton se ky rekomandim nuk është zbatuar.

6. Rekomandimet e zyrtarit të pajtueshmërisë për një implementim sa më eficient të programit të pajtueshmërisë

Kjo pjesë e raportit paraqet procedurat e nevojshme që duhen ndjekur për të zhvilluar dhe implementuar një seri veprimesh të cilat do të aktivizojnë sensin e kulturës korporative për ndërgjegjësimin e stafit të shoqërisë mbi çështjet e pajtueshmërisë.

6.1 Njoftimi zyrtar dhe pjesëmarrja e ZP në mbledhjet e Këshillit Mbikqyrës

Si një detyrim që lind nga përcaktimet e Programit të Pajtueshmërisë së OST dhe duke marrë parasysh faktin që gjatë vitit 2023 ZP nuk është njoftuar mbi mbledhjet e Këshillit Mbikqyrës, rekomandoj që strukturat përkatëse të OST të njoftojnë zyrtarisht ZP për pjesëmarrje në mbledhjet e këshillit dhe veçanërisht ato të përcaktuara në pikat 56.1, 56.2 dhe 56.3 të programit të pajtueshmërisë që do të zhvillohen në vijim si dhe t'i vënë në dispozicion materialet e nevojshme të mbledhjeve.

6.2 Trajnimet në lidhje me konfidencialitetin e të dhënave/informacionit të ndjeshëm tregtar

Në funksion të përmbushjes së parashikimeve të ligjit për sektorin e energjisë dhe përcaktimeve të Programit të Pajtuëshmërisë për ruajtjen e konfidencialitetit të dhënave/informacionit të ndjeshëm tregtar, është e rëndësishme kryerja e trajnimeve të vazhdueshme me të gjithë punonjësit e OST dhe veçanërisht me ato punonjës që kanë të drejta aksesit në platformat elektronike të OST.

Në lidhje me këtë pikë, rekomandoj hartimin dhe përgatitjen e një programi trajnues nga Sektori i Politikave të Sigurisë së Informacionit në bashkëpunim me Drejtorinë e Shërbimeve TI dhe Drejtorinë e Shërbimeve të Automatizuara të Rrjetit, i cili të përmbajë tema të veçanta dhe të personalizuar sipas platformave në menaxhim dhe punonjësve që do të trajnohen.

6.3 Informimi i ZP mbi vënien në dispozicion të të tretëve të rrjetit të fibrave optive (OPGW) që OST zotëron

Duke qenë se OST do të vijojë me veprimtaritë e ardhshme në fushën e komunikimeve elektronike sikurse është vënia në dispozicion e rrjetit të fibrave optike (OPGW) në dispozicion të të tretëve, rekomandoj që ZP të vijojë të informohet vazhdimisht nga Drejtoria e Shërbimeve të Telekomunikacionit mbi ecurinë e projektit si dhe t'i vihet në dispozicion paraprakisht draft-kontrata që do të lidhet me të tretët, në lidhje me kushtet që do të vendosen për sigurinë e sistemit të transmetimit si dhe sigurinë kibernetike.

6.4 Rishikimi dhe përditësimi i Programit të Pajtuëshmërisë

Duke marrë në konsideratë ndryshimet më të fundit në aktet ligjore, nënligjore, rregullatore, si dhe të strukturës organizative të OST duhet bërë rishikimi i Programit të Pajtuëshmërisë me qëllim përshtatjen me ndryshimet më të fundit.

Përsa më lart, rekomandoj që OST të bëjë rishikimin e Programit të Pajtuëshmërisë, duke reflektuar në të ndryshimet më të fundit ligjore, nënligjore, rregullatore si dhe ndryshimet e strukturës organizative të OST.

KAPITULLI III

7. Konkluzione

Përsa është parashtruar më sipër në këtë raport për vitin 2023, në kuadër të angazhimeve të marra përsipër nga OST me çertifikimin e tij si operator i pavarur i transmetimit të energjisë elektrike si dhe në përballje me sfidat që vijnë nga operimi i tregut të balancimit i cili ka mundësuar kalimin përfundimtar nga një mekanizëm i rregulluar me entitete publike, në një liberalizim të tregut të energjisë balancuese, ku çdo palë ofruese e shërbimeve të balancimit mund të marrë pjesë dhe të bëhet konkurrese me produktet e saj për shërbimet e balancimit, shoqëria ka bërë përpjekje dhe angazhohet vazhdimisht në përmbushjen e kushteve të pavarësisë së shoqërisë si në drejtim të:

- (i) Sigurimit të shërbimeve të nevojshme për balancimin e sistemit, në kohë reale bazuar në parimet e tregut të hapur, transparent dhe jodiskriminues për të gjitha palët ofruese të shërbimeve të balancimit; dhe
- (ii) trajtimin e barabartë të përdoruesve të sistemit të transmetimit në drejtim të transparencës dhe aksesit të barabartë për të gjithë përdoruesit në përputhje me kuadrin ligjor e rregullator që drejton sektorin e energjisë elektrike.

Raporti i vitit 2023 nuk nxjerr në pah ndonjë shkelje të qenësishme që të rezultojë në mosplotësim të ndonjë prej kërkesave të pajtuëshmërisë që do të cënonte (i) pavarësinë e OST nga kompanitë vertikalisht të integruara që kryejnë ose janë të angazhuara në aktivitetet e prodhimit dhe/ose furnizimit të energjisë elektrike dhe gazit natyror (ii) konfidencialitetin e të dhënave dhe të informacionit të ndjeshëm tregtar si dhe (iii) trajtimin e barabartë të përdoruesve të sistemit. Vlen të theksohet që janë për t'u vlerësuar përpjekjet e bëra dhe masat e marra në kuadër të sigurisë kibernetike dhe sigurisë së informacionit duke shmangur në këtë mënyrë incidente si për shërbimet e brendshme të sistemit ashtu dhe për shërbimet që operatorët e tjerë përfitojnë nëpërmjet rrjetit e të dhënave me fibër optike, duke ndikuar në këtë mënyrë në një operim të sigurt të sistemit.

Sikurse e kam theksuar edhe në raportet e mëparshme, bashkëpunimi i ngushtë dhe i vazhdueshëm i organeve drejtuese si dhe i stafit të shoqërisë me zyrtarin e pajtuëshmërisë që deri tani rezulton i suksesshëm, është një domosdoshmëri në përmbushjen e kriterëve të përcaktuara në programin e pajtuëshmërisë, duke synuar identifikimin dhe shmangien në të ardhmen të rasteve të sjelljeve diskriminuese ndaj përdoruesve të sistemit të transmetimit dhe ofruesve të shërbimeve të balancimit, ruajtjen e të dhënave dhe të informacionit të ndjeshëm tregtar si dhe pavarësinë e stafit drejtues dhe punonjësve të tjerë të shoqërisë në shmangien e konfliktit të interesit gjatë ushtrimit të detyrës së tyre. Ndërgjegjësimi i stafit të shoqërisë mbi programin e pajtuëshmërisë si dhe respektimi i detyrimeve të përcaktuara në të, të monitoruara prej zyrtarit të pajtuëshmërisë do të ndihmojë në krijimin e një kulture korporative mbi çështjet e pajtuëshmërisë.

Në përfundim, përfshirja e zyrtarit të pajtuëshmërisë, brenda kuadrit të detyrave të ngarkuara nga programi i pajtuëshmërisë dhe kontrata e ZP si dhe informimi i vazhdueshëm i tij nga strukturat përkatëse mbi çdo problematikë të shfaqur dhe që cënon shtyllat kryesore që sigurojnë parimet themelore të veprimtarisë së OST, konsiderohet një hap i rëndësishëm për mbikqyrjen dhe garantimin e respektimit të këtyre parimeve.

Tiranë më 29.03.2023

Brunilda Veizi

Zyrtari i Pajtuëshmërisë së OST sh.a.

sekretaria@ere.gov.al

From: Elton B. Radheshi <eradheshi@ere.gov.al>
Sent: Wednesday, April 3, 2024 10:33 AM
To: Oriana Kallaku; 'Bledar Qira'
Cc: 'Erjola Sadushi'; 'plika'; btavani@ere.gov.al; sekretaria@ere.gov.al; 'Eva Hyna'
Subject: FW: Emailing: OST NR.861 V2024
Attachments: OST NR.861 V2024.pdf

Ne vemendjen tuaj

-----Original Message-----

From: sekretaria@ere.gov.al <sekretaria@ere.gov.al>
Sent: Tuesday, April 2, 2024 3:05 PM
To: Elton B. Radheshi <eradheshi@ere.gov.al>
Subject: Emailing: OST NR.861 V2024

VIJON

Your message is ready to be sent with the following file or link attachments:

OST NR.861 V2024

Note: To protect against computer viruses, e-mail programs may prevent sending or receiving certain types of file attachments. Check your e-mail security settings to determine how attachments are handled.